

VALSTS UN ES ATBALSTS

Platību maksājumi 2008. gadā

2008. gada 25. aprīlī stājās spēkā MK noteikumi Nr. 281 „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 17. aprīļa noteikumos Nr. 269 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros””. 2008. gadā ir pieejami šādi ar ražošanu saistītie atbalsta maksājumi:

- PVTM par laukaugu platībām;
- PVTM par lopbarības platībām;
- PVTM par nokautiem vai eksportētiem liellopiem;
- PVTM par zīdītājgovīm;
- PVTM par aitu mātēm;
- PVTM par zālāju un linu sēklām;
- PVTM par kartupeļu cieti;
- atbalsts par kultūraugiem ar augstu enerģētisko vērtību;
- atbalsts par pārstrādei paredzētajām avenēm un zemenēm (jauns pasākums, par kuru tika rakstīts „Lauku Lapā” Nr. 37), un šādi no lauksaimnieciskās ražošanas atdalītie maksājumi:
 - vienotais platību maksājums (VPM);
 - atdalītais PVTM par platībām;
 - atdalītais PVTM par pienu;
 - atdalītais PVTM par nokautiem vai eksportētiem liellopiem;
 - atdalītais PVTM īpašos gadījumos jaunie lauksaimniekiem;
 - atsevišķais maksājums par cukuru.

Atvieglota pieteikšanās atdalītajam PVTM par pienu un atsevišķajam maksājumam par cukuru

2008. gadā ir samazināts iesniedzamo veidlapu skaits un dzēstas šādas veidlapas:

- “Iesniegums atdalītajam papildu valsts tiešajiem maksājumiem par pienu”;
- “Iesniegums atsevišķajam maksājumam par cukuru”;
- “Informācija par iepriekšējā gadā saražotās sēklas faktisko realizācijas cenu”.

Uz atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu par pienu un atsevišķo maksājumu par cukuru lauksaimnieks varēs pretendēt, jau iesniedzot platību maksājumu iesniegumu.

Jauns nosacījums VPM saņemšanai

2008. gadā, lai pretendētu uz vienoto platību maksājumu, bez jau iepriekš spēkā esošajiem nosacījumiem, papildus ir jāievēro jauns nosacījums – zemei jābūt lauksaimnieka īpašumā vai valdījumā (lietošanā) kārtējā gada 15. jūnijā.

Atdalītais PVTM jaunie lauksaimniekiem

2008. gadā, lai pretendētu uz atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu īpašos gadījumos jaunie lauksaimniekiem, jāievēro, ka *Jaunais*

lauksaimnieks ir laikposmā no 2006. gada 15. maija līdz 2008. gada 1. martam Komercreģistrā reģistrēta persona, kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbalsts vides un lauku ainavas uzlabošanai

Ar 2008. gada 23. aprīli piemērojami MK noteikumi Nr. 282 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanai”, kas nozīmē, ka spēku zaudējuši MK 2007. gada 17. aprīļa noteikumi Nr. 255 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanai”.

MK noteikumi Nr. 282 nosaka kārtību, kādā piešķir valsts un ES atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanas pasākumiem:

- Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas (MLA maksājumi);
- *Natura 2000* maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK;
- Pasākuma *Agrovide* apakšpasākumi:
 - * *Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;*
 - * *Integrētās dārkopības ieviešana un veicināšana;*
 - * *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos;*
 - * *Rugāju lauks ziemas periodā;*
 - * *Buferjoslu ierīkošana;*
 - * *Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana;*
- *Natura 2000* maksājumi (meža īpašniekiem). Noteikumos paredzēti īpaši nosacījumi Lauku attīstības plāna pasākuma *Agrovide* apakšpasākumiem:
 - * *Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;*
 - * *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos;*
 - * *Buferjoslu ierīkošana;*
 - * *Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana;*
 - * *Erozijas ierobežošana.*

Tiem, kuri ir uzņēmušies saistības šajos apakšpasākumos un neko nedomā mainīt vai paplašināt pieņemtās platības, saistības saglabājas līdz saistību perioda beigām.

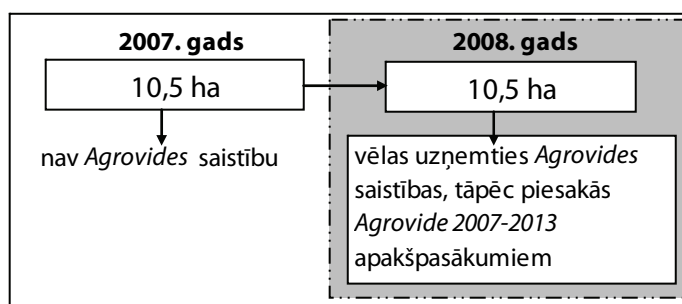
Par šiem pasākumiem nedaudz rakstījām pagājušā mēneša „Lauku Lapā” Nr. 37, tāpēc šoreiz konkrētāk tiks minēti nosacījumi, ko nosaka MK noteikumi Nr. 282 un kas attiecas uz jaunajiem pasākuma *Agrovide* maksājumiem.

✓Pasākums *Agrovide* 2007.–2013. gadam

Pasākumam *Agrovide* 2007.–2013. gada plānošanas periodā paredzēti seši apakšpasākumi. Pretendējot uz atbalstu šajos apakšpasākumos, atbalsta pretendents uzņemas brīvprātīgas saistības katrā apakšpasākumā par atbalstam pieteikto platību vai dzīvniekiem uz 5 gadiem, sākot no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada. Saistības stājas spēkā ar dienu, kad atbalsta pretendents iesniedz Lauku atbalsta dienesta reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniegumu.

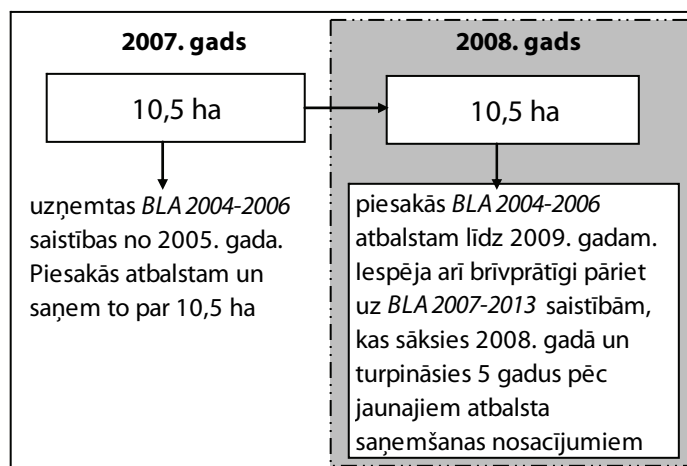
Ja lauksaimnieks ir uzņēmies saistības pasākumā *Agrovide* jau periodā no 2004. līdz 2006. gadam, viņam ir

obligāti jāpiesakās atbalstam arī šogad (jāiesniedz Atbalsta iesniegums *Agrovides* apakšpasākumiem 2008. gadā) līdz saistību pēdējam izpildes gadam, tas ir, 2004.–2008. vai 2005.–2009., vai 2006.–2010. Pretendējot 2008. gadā uz pasākuma *Agrovide* 2004–2006 atbalstu, jaunas saistības netiek uzņemtas un atbalsts par papildu pieteikto platību vai dzīvniekiem netiek piešķirts (atbalsta saņemšanas nosacījumi saglabājas tādi, kādi bija spēkā, kad atbalstam pieteicās). Izņēmums ir atbalsts apakšpasākumiem *Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība (BLA)* 2004–2006, *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos (BDUZ)* 2004–2006 un *Buferjoslu ierīkošana (BI)* 2004–2006, kur saistību paplašināšanas gadījumā 2008. gadā sākas jauns 5 gadu saistību periods pasākums *Agrovide* 2007–2013 ietvaros ar jaunajiem nosacījumiem. Iespējams brīvprātīgi pāriet uz jaunajām saistībām, kā arī saglabāt iepriekšējās (sk. shēmas).

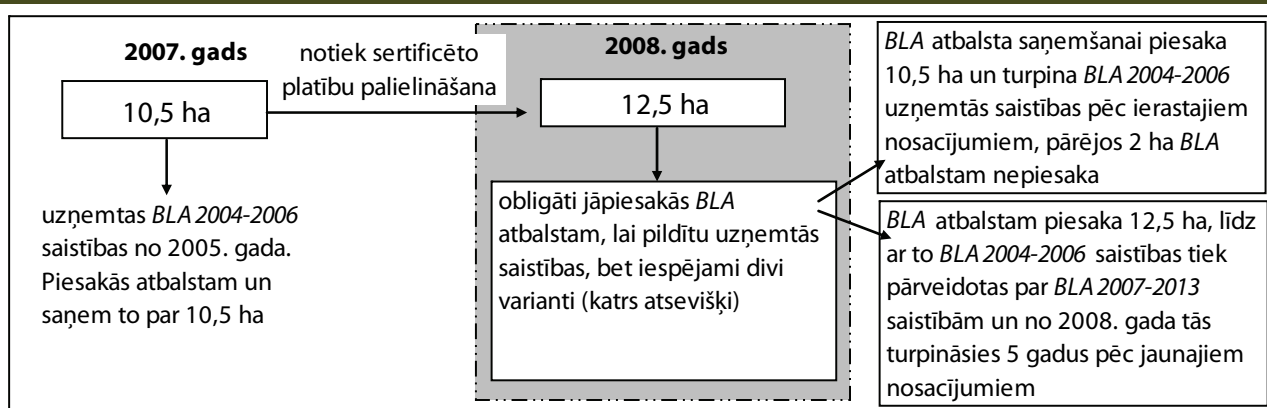
Ja lauksaimniekam pirms 2008. gada nav bijušas uzņemtas kādas no *Agrovides* saistībām, viņš, sākot ražot bioloģisko produkciju vai uzsākot pārejas periodu uz bioloģisko saimniekošanu un nokārtojot attiecīgo pārbaudes

iestāžu dokumentāciju, 2008. gadā var pieteikties kādam no *Agrovides* 2007–2013 apakšpasākumiem un saņemt atbalstu, uzņemoties 5 gadu saistības un izpildot visus nosacījumus.

Ja lauksaimniekam jau ir uzņemtas *Agrovides* saistības, tad viņam arī 2008. gadā ir obligāti jāpiesakās šim atbalstam, iesniedzot Atbalsta iesniegumu *Agrovides* apakšpasākumiem 2008. gadā. Kā norādīts shēmā, ja lauksaimnieks sertificēto platību nav palielinājis, tad 2008. gadā viņš var turpināt, piemēram, 2005. gadā uzņemtās

BLA 2004–2006 saistības pēc vecajiem nosacījumiem. Tomēr viņam ir iespēja arī brīvprātīgi pārveidot šīs saistības uz jauno apakšpasākumu *BLA* 2007–2013 par to norādot Atbalsta iesniegumā. Šajā gadījumā saistību periods sāksies 2008. gadā un būs jāņem vērā jaunie nosacījumi.

Ja uz 2008. gadu ir notikusi sertificēto platību palielināšana saimniecībā, kura ir uzņēmusies, piemēram, BLA 2004-2006 saistības, tad lauksaimniekam tāpat obligāti ir jāpiesakās BLA atbalstam, lai turpinātu uzņemtās saistības, bet ir iespējami divi varianti:

- lauksaimnieks var Agrovīdes apakšpasākuma atbalsta saņemšanai pieteikt nemainīgu platību (tas ir, 10,5 ha) un turpināt uzņemtās BLA 2004-2006 saistības līdz termiņa beigām. Šajā gadījumā atlikušos 2 ha sertificētās platības BLA atbalstam pieteikt nedrīkst (citiem platību maksājumiem to var pieteikt), jo tad sāksies jauns saistību periods pēc jauniešiem nosacījumiem;
- sertificēto platību palielinājums pat par 0,1 ha, ja lauksaimnieks to 2008. gadā vēlas pieteikt BLA atbalstam, nozīmē, ka sākas jauns saistību periods pēc BLA 2007-2013 nosacījumiem. Tātad, piemēram, lauksaimnieks šajā gadījumā var pieteikt visus 12,5 ha un sākt saņemt atbalstu pēc BLA 2007-2013 nosacījumiem; saistību periods sākas 2008. gadā.

Tātad lauksaimniekiem ir dažādas iespējas saņemt pasākuma Agrovīde atbalstu, tāpēc turpmāk par to, kādi ir jaunie nosacījumi Agrovīdes 2007-2013 atbalsta saņemšanai katrā no apakšpasākumiem.

Atbalsts apakšpasākumam **Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība**

Tāpat kā šajā apakšpasākumā no 2004. līdz 2006. gadam uz atbalstu var pretendēt lauksaimnieks, kas ražo bioloģiskās lauksaimniecības produktus vai kurš ir pārejas periodā uz bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanu.

✓Kādi nosacījumi būs jāievēro, piesakoties šim atbalstam?

Atbalsta pretendents varēs saņemt atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, ja ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

- veic lauksaimniecisko darbību, izmantojot bioloģiskās lauksaimniecības metodes, uz atbalsttiesīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes vismaz viena hektāra platībā, kuru veido lauki, kas nav mazāki par 0,3 hektāriem;
- turpmākos 5 gadus no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada uzņemas saistības nesamazināt atbalstam deklarēto platību, saimniekot tajā atbilstoši apakšpasākuma atbalsta saņemšanas nosacījumiem, nemainīt lauku atrašanās vietu un katru gadu iesniegt platību maksājumu iesniegumu;

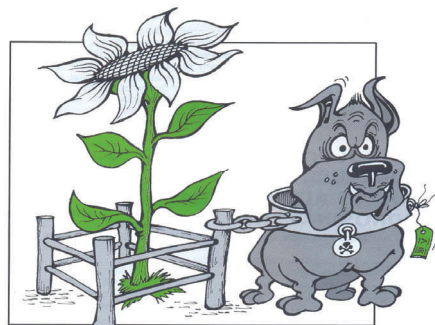
- ražo un realizē bioloģiskās lauksaimniecības produkciju atbilstoši normatīvajiem aktiem par bioloģisko lauksaimniecību, ko apliecina Bioloģiskās lauksaimniecības kontroles institūcijas atzinums. Pirms atzinuma veidlapas aizpildīšanas kontroles institūcija pārliecinās, vai atbalsta pretendents ir reģistrējies kā nodokļu maksātājs un saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienestam iesniegtajiem pārskatiem vai gada ienākumu deklarāciju par iepriekšējo noslēgto gadu ir guvis minimālos ieņēmumus no lauksaimniecības produkcijas realizācijas. Minimālie ieņēmumi no lauksaimniecības produkcijas realizācijas neietver subsīdijas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (sk. tabulā). Minimālos ieņēmumus aprēķina attiecībā pret iepriekšējā gadā atbalstam deklarētajām platībām (netiek piemērots atbalsta pretendentiem, kas iepriekš nav pieteikušies atbalstam).

✓Cik lieliem jābūt minimālajiem ieņēmumiem, un kāds būs atbalsta apmērs?

BLA 2004-2006 bija iespējamās divas atbalsta likmes:

- ja saimniecība atrodas pārejas periodā uz bioloģisko lauksaimniecību, tad atbalsta likme par 1 ha ir EUR 139;
- ja saimniecība ir sertificēta kā bioloģiskā saimniecība – EUR 82.

Salīdzinot BLA 2007-2013 likmes ir lielākas un, kā atzina Zemkopības ministrijas pārstāvji, pievilcīgākas, bet jāņem vērā arī jaunie nosacījumi, ka atbalstu saņems tikai tie, kas nodrošinās minimālos ieņēmumus no 1 ha. Tāpēc katram lauksaimniekam, kurš jau ir uzņēmis Agrovīdes saistības un neplāno tās paplašināt 2008. gadā, pašam jāizlemj, vai palikt pie vecajiem nosacījumiem, kas bija spēkā, kad saistības tika uzsāktas, vai uzņemties jaunas, kur jāvērtē, vai varēs izpildīt nosacījumus par minimālajiem ieņēmumiem no 1 ha.

Atbalstam pieteiktie kultūraugi	Minimālie ieņēmumi no 1 ha, Ls	Atbalsta apmērs par 1 ha, EUR
Pastāvīgās pļavas un ganības, nektāraugi	Vismaz Ls 50 no hektāra gaļas lopkopības saimniecībām vai vismaz Ls 100 no hektāra pārejām saimniecībām	EUR 138
Vasaras kvieši, ziemas kvieši, rudzi, vasaras mieži, ziemas mieži, auzas, tritikāle, griķi, vasaras rapsis, ziemas rapsis, zirņi, lauku pupas, saldā lupīna, eļļas līni, šķiedras līni, dažādi laukaugu maisījumi no iepriekš nosauktajām laukaugu kultūrām, cukurbietes, pārejās kultūras uz aramzemes, aramzemē sētie ilggadīgie zālāji, zālāji sēklu iegūšanai, graudaugi un pākšaugi zaļbarībai un skābbarībai, kukurūza zaļbarībai un skābbarībai, papuve	Vismaz Ls 130	EUR 108
Dārzeni, garšaugi, piemājas dārzi	Vismaz Ls 1000	EUR 357
Kartupeļi, cietes kartupeļi		EUR 318
Augļu koki, ogulāji	Vismaz Ls 2000, izņemot ilggadīgos stādījumus, kas nav vecāki par trim gadiem	EUR 419

Nepieciešamie lauksaimniecības ieņēmumi tiks salīdzināti ar VID deklarāciju vai gada pārskatu, piemēram, ja bioloģiskajā saimniecībā, kas nav lopkopības saimniecība ir 2 ha ganību, 5 ha vasaras kviešu, 1 ha dārzenų, 2 ha

kartupeļu, tad minimālie ieņēmumi no lauksaimnieciskās darbības VID iesniegtajā deklarācijā vai pārskatā būtu jābūt vismaz Ls 3850 (sk. tabulā).

Pieteiktais kultūraugs	Platība, ha	Nepieciešamo ieņēmumu aprēķins	
		minimālie noteiktie ieņēmumi, Ls/ha	nepieciešamie ieņēmumi, Ls
Ganības	2	100	200
Vasaras kvieši	5	130	650
Dārzeni	1	1000	1000
Kartupeļi	2	1000	2000
		Kopā	3850

Atbalsts apakšpasākumam *Integrētās dārkopības ieviešana un veicināšana*

☒ **Kādi nosacījumi būs jāievēro, piesakoties šim atbalstam?**

Atbalsta pretendents var saņemt atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, ja ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

- veic lauksaimniecisko darbību atbilstoši integrētās audzēšanas prasībām uz atbalsttiesīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes vismaz viena hektāra platībā, kuru veido lauki, kas nav mazāki par 0,3 hektāriem;
- turpmākos 5 gadus no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada uzņemas saistības nesamazināt atbalstam deklarēto platību, saimniekot tajā atbilstoši apakšpasākuma atbalsta saņemšanas nosacījumiem un katru gadu iesniegt platību maksājumu iesniegumu;

- ievēro lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasības saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas, marķēšanas un kontroles kārtību, ko aplicina ieraksts Valsts augu aizsardzības dienesta Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā.

 Saistības nevar uzņemties par platībām, par kurām atbalsta pretendents 2006. vai 2007. gadā noslēdzis līgumu ar Lauku atbalsta dienestu un jau uzņemies saistības 5 gadus apsaimniekot attiecīgās platības, izmantojot integrētās audzēšanas metodes.

Jaunām saistībām kontroles institūcija šajā apakšpasākumā būs Valsts augu aizsardzības dienests.

Cik liels būs atbalsta apmērs?

Atbalstam pieteiktie kultūraugi	Atbalsta apmērs par 1 ha, EUR
Ābeles, bumbieres	390
Ķirši, plūmes, avenes, upenes, jāņogas, mellenes, dzērvenes, zemenes, ērkšķogas, krūmčidonijas	278
Kāposti	24
Ziedkāposti, burkāni, galda bietes, lauka gurķi, sīpoli, ķiploki	70

Atbalsts apakšpasākumam *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos*

✓Kādi nosacījumi būs jāievēro, piesakoties šim atbalstam?

Atbalsta pretendents var saņemt atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kurā tiek audzēti atbalsttiesīgie kultūraugi (MK noteikumu 2. pielikums), kas noteikta kā bioloģiski vērtīgs zālājs, ja ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

- veic lauksaimniecisko darbību uz atbalsttiesīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes vismaz viena hektāra platībā, kuru veido lauki, kas nav mazāki par 0,3 hektāriem;
- turpmākos 5 gadus no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada uzņemšanas saistības nesamazināt atbalstam deklarēto platību, saimniekot tajā atbilstoši apakšpasākuma atbalsta saņemšanas nosacījumiem, nemainīt lauku atrašanās vietu un katru gadu iesniegt platību maksājumu iesniegumu;
- bioloģiski vērtīgo zālāju katru gadu nogana ar 0,4–0,9 liellopu vienībām uz vienu hektāru (aprēķinot liellopu vienības saskaņā ar MK noteikumu 4. pielikumu, neņem vērā nobarojamās cūkas, vaļņus, šinšillas, paipalas, strausus, tītarus, zosis, pīles, fazānus) vai vismaz vienu reizi nopļauj laikā no 1. augusta līdz 15. septembrim, nopļauto zāli novāc un aizved prom no lauka vai sasmalcina;
- ja bioloģiski vērtīgo zālāju nogana, bet:
 - * dzīvnieku skaits pārsniedz uz bioloģiski vērtīgā zālāja hektāru pieļauto daudzumu, iesniegumā norāda intensīvai ganišanai paredzēto kopplatību hektāros;
 - * dzīvnieki nav atbalsta pretendenta īpašumā, atbalsta pretendents ar dzīvnieku īpašnieku noslēdz rakstisku līgumu par bioloģiski vērtīgā zālāja noganišanu un iesniedz to Lauku atbalsta dienesta reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē;
- bioloģiski vērtīgo zālāju nekultivē, neuzar, kā arī nelieto tajā minerālmēslojumu.

✓Cik liels būs atbalsta apmērs?

Atbalsta apmērs par vienu hektāru bioloģiski vērtīgā zālāja, kurā ievēroti visi atbalsta saņemšanas nosacījumi, būs EUR 123.

Atbalsts apakšpasākumam *Rugāju lauks ziemas periodā*

✓Kādi nosacījumi būs jāievēro, piesakoties šim atbalstam?

Atbalsta saņēmējs var saņemt atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, ja ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

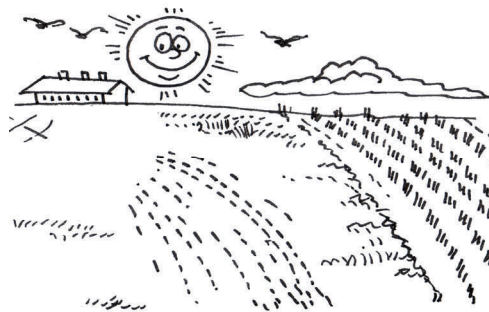
- veic lauksaimniecisko darbību uz atbalsttiesīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes vismaz 10 hektāru platībā, kuru veido lauki, kas nav mazāki par 0,3 hektāriem (tas ir, minimālai uz atbalstu pieteiktai platībai jābūt vismaz 10 ha);
- turpmākos 5 gadus no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada uzņemšanas saistības nesamazināt atbalstam

deklarēto platību, saimniekot tajā atbilstoši apakšpasākuma atbalsta saņemšanas nosacījumiem un katru gadu iesniegt platību maksājumu iesniegumu;

- pēc ražas novākšanas atstāj uz lauka līdz nākamā gada 1. martam neiestrādātas kultūraugu (ziemas kvieši, vasaras kvieši, ziemas mieži, vasaras mieži, rudzi, tritikāle, auzas, griķi, vasaras rapsis, ziemas rapsis, zirņi, lauku pupas, saldā lupīna, eļļas lini, šķiedras lini, dažādi minēto laukaugu kultūru maisījumi, graudaugi un pākšaugi zaļbarībai un skābbarībai, kukurūza zaļbarībai un skābbarībai, nekāraugi) pēcplaujas atliekas – rugājus;
- pēc ražas novākšanas rugāju laukā nelieto augu aizsardzības līdzekļus un minerālmēslojumu.

✓Cik liels būs atbalsta apmērs?

Atbalsta apmērs par vienu hektāru rugāju, kurā ievēroti visi atbalsta saņemšanas nosacījumi, būs EUR 87.

Atbalsts apakšpasākumam *Buferjoslu ierīkošana*

✓Kādi nosacījumi būs jāievēro, piesakoties šim atbalstam?

Šo atbalstu sniedz īpaši jutīgajās teritorijās, kas noteiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem.

Atbalsta pretendents var saņemt atbalstu par buferjoslas izveidošanu un apsaimniekošanu, ja ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

- veic lauksaimniecisko darbību uz atbalsttiesīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes vismaz viena hektāra platībā, kuru veido lauki, kas nav mazāki par 0,3 hektāriem;
- turpmākos 5 gadus no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada uzņemšanas saistības nesamazināt atbalstam deklarēto platību, saimniekot tajā atbilstoši apakšpasākuma atbalsta saņemšanas nosacījumiem, nemainīt lauku atrašanās vietu un katru gadu iesniegt platību maksājumu iesniegumu;
- izveido lauksaimniecībā izmantojamā zemē virszemes ūdensobjektu buferjoslu vai tīruma buferjoslu laukam, kas nav mazāks par 0,3 hektāriem, ierīkojot buferjoslā ilggadīgus zālājus – pastāvīgās pļavas un ganības, aramzemē sētos ilggadīgos zālājus vai zālājus sēklu iegūšanai;
- apsaimnieko izveidoto virszemes ūdensobjektu buferjoslu vai tīruma buferjoslu, nopļaujot vismaz vienu reizi laikā no 1. augusta līdz 15. septembrim, nopļauto zāli novāc un aizved prom no lauka vai sasmalcina;

- buferjoslas vienlaidus garums ir vismaz 100 metru;
- tīrums buferjoslas platums ir vismaz 4 metri;
- virszemes ūdensobjektu buferjoslas platums ir šāds:
 - * gar ūdenstecēm, kas ietilpst valsts nozīmes meliorācijas sistēmā, un ūdenstilpēm, kuru spoguļlaukums nav mazāks par 5 hektāriem, – vismaz 10 metru no krasta līnijas, bet stāvam pamatkrastam – no tā augšējās malas;
 - * gar grāvjiem (izņemot kontūrgrāvjus, susinātā grāvjus un ceļa elementus – ievalkas un ceļa grāvjus, kuri pilda savākšanas un norobežošanas funkcijas, bet paši nedarbojas kā citu objektu ūdeņu novadītāji) – 4 metri no grāvja malas, kas ietilpst koplietošanas un viena īpašuma meliorācijas sistēmā;
- virszemes ūdensobjektu buferjoslu gar ūdenstecēm, kas ietilpst valsts nozīmes meliorācijas sistēmā, veido tikai tad, ja lauku bloks atrodas tuvāk par 10 metriem no krasta kantes (kanāliem, raktām ūdensnotekām) vai no ūdens krasta līnijas (dabīgajām upēm un ūdenskrātuvēm) vismaz 100 metru vienlaidus posmos.

Buferjoslu neierīko laukā, kurā deklarētas pastāvīgās plāvas un ganības, aramzemē sētie ilggadīgie zālāji vai zālāji sēklu iegūšanai, atmata.

Vietā, kur saskaņā ar atbalsta saņemšanas nosacījumiem var ierīkot virszemes ūdensobjektu buferjoslu, atbalstu nevar saņemt par tīrums buferjoslas izveidošanu aramzemē.

Saistības nevar uzņemties par platību, par kuru jau ir saistības apakšpasākuma *Buferjoslu ierīkošana 2004–2006* ietvaros.

☑Cik liels būs atbalsta apmērs?

Šo apakšpasākumu finansē no valsts budžeta – „Subsīdijas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem”.

Atbalsta maksājuma apmēru nosaka un atbalstu izmaksā pēc tam, kad ir pieņemts Eiropas Komisijas lēmums par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Atbalsta pretendents apliecina, ka vēlas turpināt saistības šajā apakšpasākumā, ja pēc Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšanas tiek mainīti apakšpasākuma īstenošanas nosacījumi.

Atbalsts apakšpasākumam *Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana*

☑Kādi nosacījumi būs jāievēro, piesakoties šim atbalstam?

Šo atbalstu var saņemt atbalsta pretendents, kas ir pāraudzības ganāmpulka īpašnieks, par šādu lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanu Latvijas teritorijā:

- Latvijas brūno govju šķirnes dzīvnieki;
- Latvijas zilo govju šķirnes dzīvnieki;
- Latvijas balto cūku šķirnes dzīvnieki;
- Latvijas tumšgalves aitu šķirnes dzīvnieki;
- Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa dzīvnieki;
- Latvijas vietējo kazu šķirnes dzīvnieki.

Atbalsta pretendents var saņemt atbalstu par attiecīgās šķirnes dzīvnieku, ja ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

- turpmākos 5 gadus no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada uzņemas saistības atbalsttiesīgo dzīvnieku nepārdot, nedāvināt un nelikvidēt, izņemot īpašus apstākļus (izbeidzies dzīvnieka produktīvais vecums, dzīvnieks neatbilst ciltsdarba programmā noteiktajām prasībām, slimības, nelaimes gadījumi, kuros dzīvnieks daļēji cietis un nav ārstējams), un katru gadu iesniegt atbalsta maksājumu iesniegumu. Par katru lauksaimniecības dzīvnieku atbalsta pretendents uzņemas atsevišķu saistību periodu;
- dzīvnieks atbilst lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanas kritērijiem saskaņā ar lauksaimniecības dzīvnieku šķirņu ciltsdarba programmu, ko apliecina attiecīgās šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācija, kas Latvijā atzīta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju atbilstības kritērijiem un šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas statusa piešķiršanas kārtību. Šķirnes atzinumus izsniedz ne vairāk kā 550 attiecīgās šķirnes dzīvniekiem.

Saistības nevar uzņemties un atbalstu nepiešķir par dzīvnieku, par kuru jau ir saistības apakšpasākuma „Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana” 2004–2006 ietvaros.

☑Cik liels būs atbalsta apmērs?

Šo apakšpasākumu finansē no valsts budžeta – „Subsīdijas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem”. Atbalsta maksājuma apjomu nosaka un atbalstu izmaksā pēc tam, kad ir pieņemts Eiropas Komisijas lēmums par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Atbalsta pretendents apliecina, ka vēlas turpināt saistības minētajā apakšpasākumā, ja pēc Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšanas tiek mainīti apakšpasākuma īstenošanas nosacījumi.

☞ Atbalsttiesīgo kultūraugu saraksts atrodams MK noteikumu 2. pielikumā.

Maksājumi mazāk labvēlīgiem apvidiem

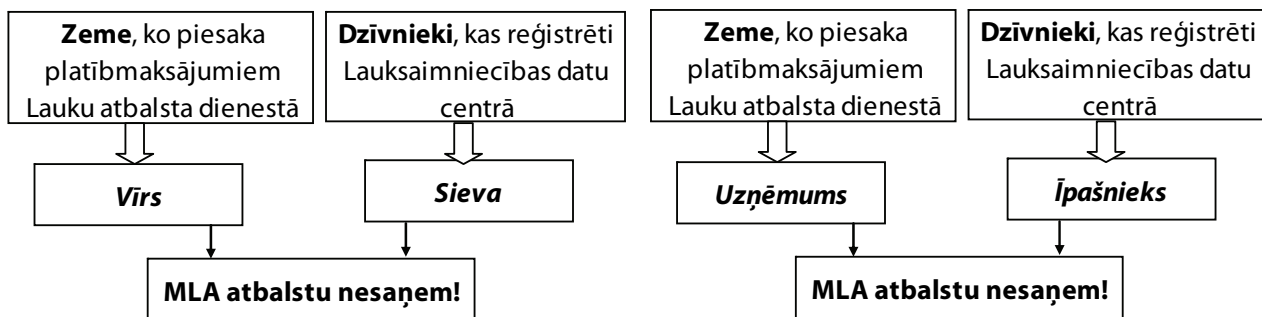
Mazāk labvēlīgo apvidu maksājumu nosaukums ar 2008. gadu būs „Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas”. Tie tiek plānoti līdz 2009. gadam (ieskaitot). Zemkopības ministrija uzsver, ka pašlaik notiek MLA reforma visā Eiropas Savienībā un nav zināma ne MLA definīcija, ne arī teritorija un nosacījumi. Tāpēc plānos un projektos ieņēmumus nevajadzētu balstīt uz MLA maksājumiem.

☒ Būtiskākās izmaiņas MLA maksājuma saņemšanas nosacījumos

Atbalstu par pastāvīgajām pļavām un ganībām vai aramzemē sētiem ilggadīgajiem zālājiem var saņemt atbalsta pretendents – ganāmpulka īpašnieks, kura īpašumā ir

tāds dzīvnieku skaits, kas nodrošina minimālo liellopu blīvumu – vismaz 0,2 liellopu vienības (MK noteikumu 4. pielikums) uz vienu atbalsttiesīgo pastāvīgo pļavu un ganību vai aramzemē sēto ilggadīgo zālāju hektāru vidēji saimniecībā (saskaņā ar valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” datiem pēc stāvokļa uz kārtējā gada 1. jūliju).

👉 Lai varētu saņemt MLA atbalstu, ganāmpulka īpašniekam un MLA maksājuma pretendents ir jābūt vienai un tai pašai personai (sk. shēmu).

Atbalstu var saņemt tikai gadījumos, kad gan zeme, gan dzīvnieki ir, piemēram, vai nu uz vīra vai sievas vārda – tāpat arī juridisku personu gadījumā.

☒ Cik liels būs atbalsta apmērs?

Atbalsta apmērs no 2008. gada par vienu hektāru lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kurā ievēroti visi MLA atbalsta saņemšanas nosacījumi, būs mazāks nekā iepriekšējos gados (sk. tabulu).

Kategorija	Maksājums EUR/ha	
	2007	no 2008
1. kategorija	33	25
2. kategorija	46	40
3. kategorija	64	58

☒ Kur meklēt informāciju?

Informācija par platības maksājumiem un to saņemšanas nosacījumiem apkopota LAD izdotajā *Rokasgrāmatā platības maksājumu saņemšanai 2008. gadā*, kā arī LAD

mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts/Tiešie maksājumi*.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc MK noteikumiem, LAD un ZM informācijas

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Lauku attīstības programmas pasākumi

Iepriekš spēkā bija MK noteikumi Nr. 314, kas ietvēra gan vispārīgos noteikumus atbalsta saņemšanai atklātu projektu konkursu veidā, gan pielikumus par konkrētiem pasākumiem un to nosacījumiem.

Tagad MK noteikumi ar vispārīgiem nosacījumiem ir ietverti atsevišķos noteikumos, kā arī atsevišķi izveidoti noteikumi par katru pasākumu, kurā lauksaimnieki varēs saņemt ES atbalstu. Vispārīgos nosacījumus noteiks MK noteikumi Nr. 298 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā lauku un zivsaimniecības attīstībai”, kas stājas spēkā ar 2008. gada 1. maiju. Ar jauno MK noteikumu spēkā stāšanos MK noteikumi Nr. 314 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai atklātu projekta iesniegumu konkursu veidā” zaudēja spēku.

Lauku saimniecību modernizācija

Par pasākumu „Lauku saimniecību modernizācija” tika rakstīts pagājušā gada „Lauku Lapā” Nr. 29, kad šī atbalsta saņemšanas kārtību noteica MK noteikumi Nr. 314. Šā gada 21. aprīlī Ministru kabinets apstiprināja MK noteikumus „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam pasākumam “Lauku saimniecību modernizācija””, kas pēc publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” un spēkā stāšanās noteiks kārtību atbalsta saņemšanai šajā pasākumā.

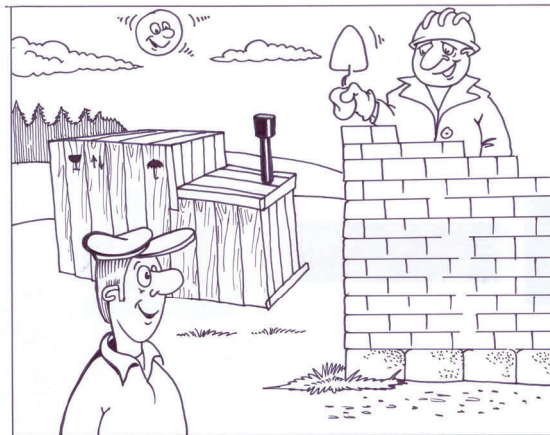
Nemainīgs palicis nosacījums, ka atbalstīta tiks tehnikas un iekārtu iegāde, kā arī būvniecības projektu realizācija. Šajā rakstā sīkāk apskatītas tikai tās lietas, kas mainītas pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija” nosacījumos, jo vispārējā informācija atrodama jau iepriekšējos „Lauku Lapas” numuros.

✓ Cik liels būs pieejamais finansējums?

Pieejamais maksimālais finansējuma apjoms ir palicis nemainīgs – visā programmēšanas periodā (no 2007. līdz 2013. gadam) vienam atbalsta pretendenta kopējā attiecināmo izmaksu summa aktivitātēm lauksaimnieciskajai ražošanai nevar pārsniegt Ls 421 000. Attiecināmo izmaksu summu var palielināt līdz Ls 1 400 000, ja atbalsta pretendents pēdējā noslēgtā gadā izpilda šādus kritērijus:

- neto apgrozījums no lauksaimnieciskās ražošanas ir vismaz Ls 250 000;
- faktiski samaksātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par pēdējo noslēgto gadu par vienu strādājošo ir vismaz Ls 800 (iepriekš nosacījums bija, ka darba devēja maksājumam jābūt Ls 600 uz vienu strādājošo gadā).

Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām, kuras darbojas vismaz trīs gadus pēc kārtas pirms projekta iesnieguma iesniegšanas brīža, attiecināmo izmaksu summa nepārsniedz Ls 1 400 000.

✓ Kāda būs atbalsta intensitāte?

Atbalsta intensitāti nosaka katras aktivitātes izmaksām atsevišķi:

- vienam pretendenta visā periodā līdz 2013. gadam attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, kas paredzētas lauksaimniecības produktu ražošanai (tai skaitā iepakojšanai) un vispārējām izmaksām tāpat kā iepriekš:

- * līdz Ls 35 000 – 40% no attiecināmajām izmaksām;
- * no Ls 35 000 – 25% no attiecināmajām izmaksām.

Piemēram, ja pirmā projekta attiecināmo izmaksu summa tehnikas iegādei būs Ls 50 000, tad atbalsta intensitāti aprēķinās šādi:

$$(35\,000\text{ Ls} \times 40\%) + (15\,000\text{ Ls} \times 25\%) = 14\,000 + 3750 = 17\,750\text{ Ls};$$

- attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar investīcijām lauksaimniecības produktu ražošanas jaunu būvju būvniecībai, rekonstrukcijai un nepieciešamo būvmateriālu iegādei un vispārējām izmaksām, atbalsta intensitāte būs 40% no šīm izmaksām. Iepriekš spēkā bija nosacījums – ja viens projekts satur gan tehnikas iegādi, gan būvniecību, visām attiecināmām izmaksām piemēro 40% atbalsta intensitātes likmi, ja vismaz 80% no kopējām izmaksām ir saistītas ar būvniecību. Pēc jaunajiem nosacījumiem projektos, kas ietver gan tehnikas iegādi, gan būvniecību, atbalsta likmi, aprēķina neņemot vērā, cik daudz procentuāli aizņem būvniecības izmaksas. Piemēram, ja projekta attiecināmo izmaksu summa ir Ls 100 000, no kuriem Ls 80 000 ir būvniecības izmaksas, bet Ls 20 000 – jaunu iekārtu iegāde (iepriekš jau iesniegts projekts par Ls 35 000, tāpēc neņem vērā šo nosacījumu, ka iekārtām ir 40% atbalsta intensitāte), tad atbalsta intensitāti aprēķina šādi:

$$(80\,000\text{ Ls} \times 40\%) + (20\,000\text{ Ls} \times 25\%) = 32\,000 + 5000 = 37\,000\text{ Ls};$$

- attiecināmajām izmaksām, kas samazina dabas apstākļu ietekmi un riskus augļkopības un dārzenkopības sektorā (investīcijas laistīšanas iekārtu un sistēmu iegādei un uzstādīšanai, ūdens rezervuāru veidošanai), un vispārējām izmaksām atbalsta intensitāte būs 40% no izmaksām (jauns nosacījums).

Tāpat kā iepriekš, atbalsta pretendents, kas investīcijas veic mazāk labvēlīgos apvidos saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā piešķir valsts un ES atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanai, atbalsta intensitāti palielina par pieciem procentiem (piemēram, par iekārtām, tas būtu 30% no attiecinām izmaksām, bet būvniecībai – 45%), ja:

- īstenojot būvniecības projektu, tā īstenošanas rezultātā lauksaimniecības produktu ražošanas būve atrodas mazāk labvēlīgos apvidos;

- īstenojot jaunu tehnikas vai iekārtu iegādes projektu, mazāk labvēlīgos apvidos atrodas:

- * vismaz 50% no atbalsta pretendenta (juridiskas vai fiziskas personas, kas ražo lauksaimniecības produkciju) iepriekšējā gadā vienotajam platību maksājumam apstiprinātajām platībām;
- * vismaz vienu gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas atbalsta pretendenta (atzītas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības) juridiskā adrese.

✓Kādas būs maksimālās attiecināmās izmaksas sabiedriskā finansējuma aprēķināšanai būvniecības projektos?

Iepriekš arī bija noteiktas maksimālās attiecināmās izmaksas, tomēr summas ir mainītas, tāpēc sastādot jaunus projektus uz nākamajām kārtām, jāņem vērā tabulā uzrādītās summas:

Nr. p.k.	Būvju tipi	Mērvienība	Jaunbūvei par kopējo būves platību, bez PVN	Rekonstrukcija par kopējo rekonstruējamo platību, bez PVN	Vienkāršotā rekonstrukcija par kopējo rekonstruējamo platību, bez PVN
1.	Lauksaimniecības nojumes (bez sienas apšuvuma, vārtiem un logiem)	Ls/m ²	120	84	66
2.	Lauksaimniecības noliktavas un glabātavas	Ls/m ³	50	31	25
3.	Lauksaimniecības nozares uzņēmumu saldētavas	Ls/m ³	90	63	50
4.	Dzīvnieku novietne	Ls/m ²			
4.1.	cūkkopība	Ls/m ²	450	315	248
4.2.	gaļas un piena liellopu un pārējās dzīvnieku novietnes	Ls/m ²	280	196	154
4.3.	piena māja	Ls/m ²	400	280	220
5.	Siltumnicas	Ls/m ²			
5.1.	vasaras	Ls/m ²	70	49	38
5.2.	ziemās	Ls/m ²	250	175	137
6.	Graudu un sēkļu pirmapstrādes būves	Ls/m ³	65	35	27
7.	Dārzenu un augļu pirmapstrādes būves	Ls/m ²	360	252	198
8.	Lauksaimniecības šķūņi, mašīnu un tehnikas novietnes	Ls/m ²	150	105	82
9.	Zemes darbi ūdens rezervuāru un tiem pieguļošās infrastruktūras izveidošanai (rakšana, zemes līdzināšana)	Ls/m ³	1,5	1,5	-

Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai

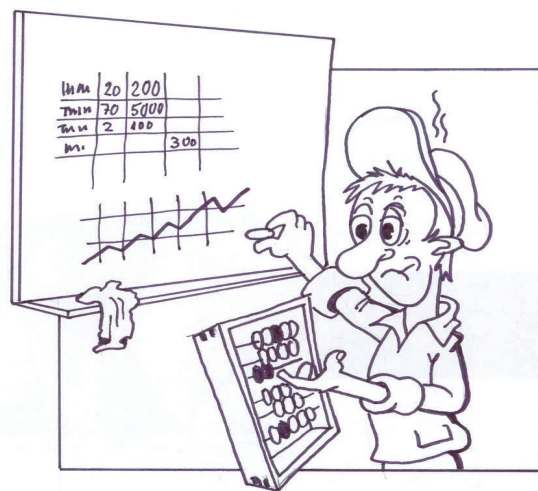
Arī par pasākumu „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” tika rakstīts „Lauku Lapā” Nr. 29, kad atbalsta saņemšanas kārtību vēl noteica MK noteikumi Nr. 314. 2008. gada 21. aprīlī Ministru kabinets apstiprināja MK noteikumus „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta Lauku attīstības programmas 2007.2013. gadam pasākumam „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)” piešķiršanas kārtība”, kas stāsies spēkā pēc to publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”. Ar jaunajiem noteikumiem precizēts atbalstāmo nozaru saraksts. Jāņem vērā, ka no 2008. gada 1. janvāra ir mainīta NACE klasifikācija, pēc kuras ir sastādīts atbalstāmo nozaru saraksts pasākumā „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”. Nozaru saraksts veidots pēc „Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE 2. redakcija”, kas atrodama Centrālās statistikas pārvaldes mājaslapā www.csb.gov.lv sadaļā *Klasifikācijas/Pieejamas CSP mājaslapā*.

✓Kādās nozarēs projektus varēs īstenot?

Projektus varēs īstenot šādās nozarēs:

- citu dzīvnieku audzēšana (NACE 2-01.49), izņemot lauksaimniecības produkcijas ražošanu, mājdzīvnieku audzēšanu;
- pārtikas produktu ražošana (NACE 2-10) un dzērienu ražošana (NACE 2-11), ja gala produkti nav lauksaimniecības produkcija;
- tekstilizstrādājumu ražošana (NACE 2-13);
- apģērbu ražošana (NACE 2-14);
- ādas un ādas izstrādājumu ražošana (NACE 2-15);
- koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pito izstrādājumu ražošana (NACE 2-16);
- papīra un papīra izstrādājumu ražošana (NACE 2-17);
- poligrāfija un ierakstu reproducēšana (NACE 2-18);
- ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana (NACE 2-20), izņemot sprāgstvielu ražošanu (NACE 2-20.51) (izņēmums neattiecas uz sērskābi ražošanu);
- farmaceitisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana (NACE 2-21);
- gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana (NACE 2-22);
- nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana (NACE 2-23), izņemot gatavo betona maisījumu ražošanu (NACE 2-23.63);
- gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas (NACE 2-25), izņemot ieroču un munīcijas ražošanu (NACE 2-25.40);
- datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana (NACE 2-26);
- elektrisko iekārtu ražošana (NACE 2-27);
- citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana (NACE 2-28);
- mēbeļu ražošana (NACE 2-31);
- cita veida ražošana (NACE 2-32);

- metāla izstrādājumu remonts (NACE 2-33.11), iekārtu remonts (NACE 2-33.12), elektronisko iekārtu un optisko ierīču remonts (NACE 2-33.13), elektroierīču remonts (NACE 2-33.14), citu ierīču remonts (NACE 2-33.19), ražošanas iekārtu un ierīču uzstādīšana (NACE 2-33.20);
- elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (NACE 2-35);
- ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (NACE 2-36);
- notekūdeņu savākšana un attīrīšana (NACE 2-37);
- atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde (NACE 2-38), izņemot nemetāla atkritumu un lūžņu pārstrādi;
- sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi (NACE 2-39);
- izdevējdarbība (NACE 2-58), izņemot ar to saistīto datu bāžu, mājaslapu uzturēšanu;
- skaņu ierakstu producēšana (NACE 2-59.20), izņemot ar to saistīto datu bāžu, mājaslapu uzturēšanu;
- veterinārie pakalpojumi (NACE 2-75);
- būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi (NACE 2-81);
- datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un māj-saimniecības piederumu remonts (NACE 2-95);
- pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana (NACE 2-96), izņemot fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumus (NACE 2-96.04) un citur neklasificētus individuālos pakalpojumus (NACE 2-96.09).

Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana

Kārtību, kādā tiks piešķirts valsts un ES atbalsts lauku attīstībai Latvijas lauku attīstības programmas pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” ietvaros, nosaka MK noteikumi Nr. 255 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai Latvijas lauku attīstības programmas pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” ietvaros”. Šie MK noteikumi stājas spēkā 2008. gada 12. aprīlī.

Vispārīgos nosacījumus par projektu pieņemšanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr. 298 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu

projektu iesniegumu konkursu veidā lauku un zivsaimniecības attīstībai". Tāpat kā pārējiem Lauku attīstības programmas pasākumiem, par projekta iesniegumu pieņemšanu tiks paziņots laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” mēnesi pirms to pieņemšanas datuma sākuma termiņa. Iesniegšana turpināsies vienu mēnesi.

Pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” mērķis ir paaugstināt lauksaimniecības produktu pārstrādes efektivitāti, veicināt lauksaimniecības produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, palielināt eksporta vērtību.

✓Kādas aktivitātes tiks atbalstītas?

Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas šādas aktivitātes:

- investīcijas lauksaimniecības produktu pārstrādei (kā arī iepakojšanai un pirmapstrādei), jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai;
- lauksaimniecības produktu pārstrādei (arī iepakojšanai un pirmapstrādei) paredzētu jaunu būvju būvniecība un esošo būvju rekonstrukcija;
- investīcijas vides aizsardzības jomā pārstrādes uzņēmuma vispārējās darbības uzlabošanai.

✓Kas varēs saņemt atbalstu?

Atbalstu varēs saņemt:

- juridiska persona, kas vismaz divus gadus lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumā nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi (turpmāk – pārstrādes uzņēmums);
- jauna komercsabiedrība, kuru piena vai gaļas pārstrādei nodibinājusī viena vai vairākas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem un šīs sabiedrības atbilstības izvērtēšanu atbalsta saņemšanai ir attiecīgi izvērtētas un saņēmušas informāciju par atbilstību (turpmāk – jauns pārstrādes uzņēmums).

✓Kur varēs īstenot projektus?

Šī pasākuma ietvaros pasākumu varēs īstenot visā Latvijas teritorijā.

✓Cik liels būs pieejamais finansējums?

Laikposmā no 2008. gada līdz 2013. gadam projektu skaits vienam atbalsta pretendenta nav ierobežots, taču kopējā attiecināmo izmaksu summa nevar pārsniegt šādas maksimāli noteiktās summas:

- Ls 4 919 000 – pasākuma ietvaros minēto aktivitāšu veikšanai gaļas, piena un graudu sektora pārstrādes uzņēmumā;
- Ls 2 130 000 – pasākuma ietvaros minēto aktivitāšu veikšanai piena un gaļas sektora jaunā pārstrādes uzņēmumā un augļu un dārzeņu sektora pārstrādes uzņēmumā;
- Ls 710 000 – pasākuma ietvaros minēto aktivitāšu veikšanai pārējo lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumā.

Attiecināmo izmaksu summas katram uzņēmumam tiks aprēķinātas atkarībā no nozares, kurā tas darbojas (piena, gaļas, graudu, augļu vai dārzeņu pārstrādes sektorā) un uzņēmuma ražošanas jaudas. Aprēķinā iekļaujamie rādītāji un maksimālās attiecināmās izmaksas dotas MK noteikumu Nr. 255 1. un 2. pielikumā. Katram uzņēmumam attiecināmo izmaksu apjoms var būt atšķirīgs, tāpēc pirms pieteikšanās šim pasākumam ir rūpīgi jāizpēta minētie MK noteikumi.

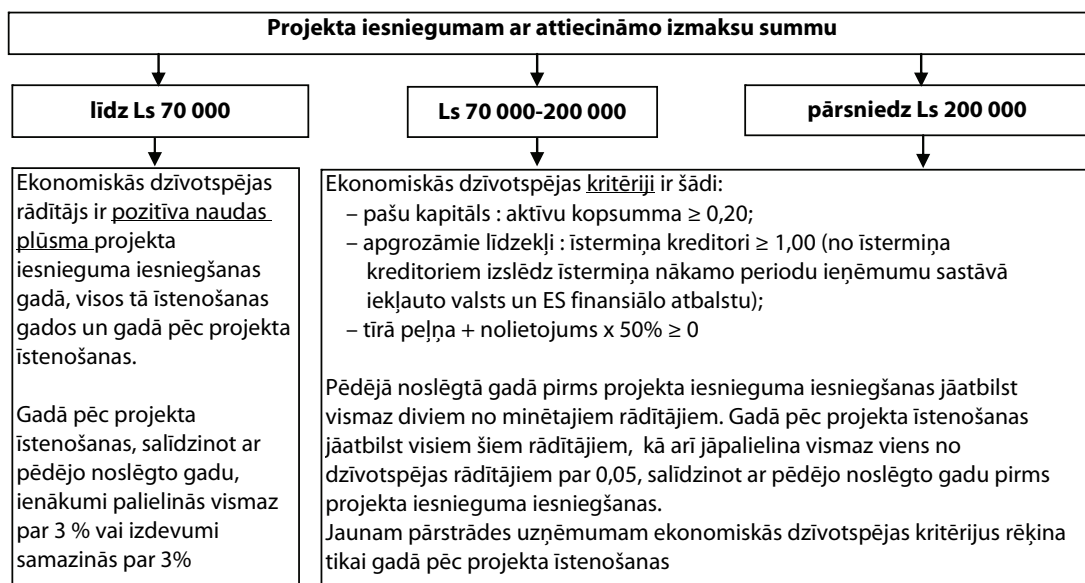
✓Kāda būs atbalsta intensitāte?

Pārstrādes uzņēmumiem un jauniem pārstrādes uzņēmumiem atbalsta apjomu noteiks atbilstoši uzņēmuma kategorijai:

- mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem – 40% no attiecināmajām izmaksām;
- pārējiem uzņēmumiem – 25% no attiecināmajām izmaksām;
- uzņēmumiem, kuros strādā 750 darbinieku un vairāk un kuru neto apgrozījums ir Ls 140 560 800 un vairāk, atbalstu nepiešķirs.

✓Kādi būs ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji?

Ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji ir atkarīgi no iesniedzamā projekta attiecināmo izmaksu summas.

☑Kāda būs projektu vērtēšana un atlase šajā pasākumā?

Lauku atbalsta dienests projekta iesniegumus sarindos pēc šādiem projektu atlases kritērijiem.

Kritērija nosaukums	Kritērija skaidrojums
1. Projekta objekts	Punktus par šo kritēriju saņems tie pārstrādes uzņēmumi, kas integrējas ¹
2. Projekta aktivitāte	Par šo kritēriju maksimālo punktu skaitu saņems tie pretendenti, kuriem uz iesniegšanas brīdi būs iesniegts arī akceptēts būvprojekts un iepirkuma dokumenti, kur uz būvniecību attiecināmie izdevumi (tai skaitā būvniecības vispārējās izmaksas) nav lielāki par 50% no kopējām attiecināmajām izmaksām. Punktus saņems arī tie atbalsta pretendenti, kuri īsteno projektus, kas sastāv 100% tikai no investīcijām aprīkojuma, iekārtu un tehnikas iegādei (tai skaitā vispārējās izmaksas)
3. Pēc projekta realizācijas tiks uzsākta jaunu vai inovatīvu produktu ražošana vai tiks ieviestas jaunas vai inovatīvas tehnoloģijas ²	Punktus saņems tie atbalsta pretendenti, kuri īsteno projektus jaunu un inovatīvu produktu ražošanai un tehnoloģiju ieviešanai uzņēmumā
4. Projekts tiks realizēts jau sertificētā bioloģisko produktu pārstrādes uzņēmumā	Maksimālo punktu skaitu saņems tie atbalsta pretendenti, kuru uzņēmumos tiek veikta bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrāde, ko apliecina akreditētās institūcijas izsniegts sertifikāts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtību
5. Projekts tiks realizēts pārstrādes uzņēmumā, kurā vismaz 50% no pārskata gadā pārstrādātās pamatizejvielas ir ražota pēc integrētās ražošanas metodes ³	Punktus saņems atbalsta pretendents, kura uzņēmumā vismaz 50% no pārstrādātajām pamatizejvielām, būs ražotas pēc integrētās ražošanas metodēm

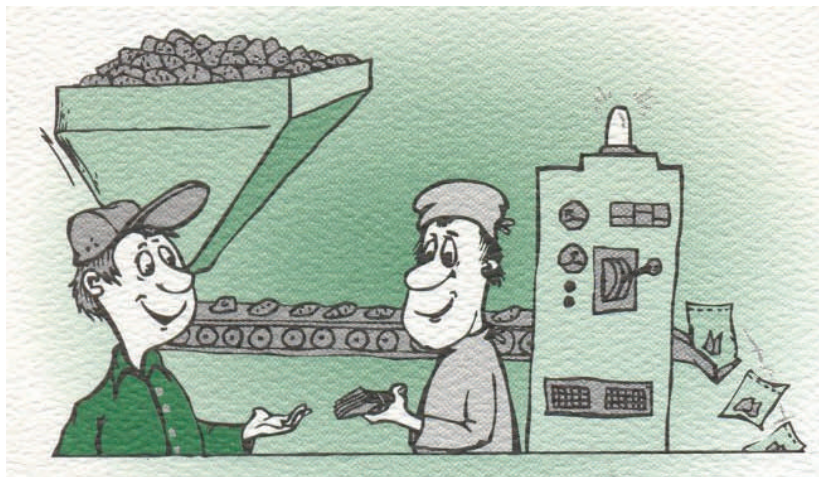
¹ Pārstrādes uzņēmums, kurā tiek veiktas pasākumā atbalstāmās aktivitātes, pēc 2006. gada 1. janvāra ir apvienojies ar citu pārstrādes uzņēmumu vai kooperatīvu vai nopircis (vismaz 51% kapitāldaļu vai akciju) citu pārstrādes uzņēmumu, vai nodibinājis pamatizejvielas ražošanas uzņēmumu, vai nopircis vai izveidojis pamatizejvielas ražošanas vienību, vai pārstrādes uzņēmumu ir nopircis vai nodibinājis kooperatīvu vai pamatizejvielas ražošanas uzņēmumu.

² Atbalsta pretendents ir pilnībā apmaksāts projekts Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras apakšprogrammu „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde uzņēmumā” vai „Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei” ietvaros.

³ Šo kritēriju sāks piemērot ar 2010. gada 1. janvāri.

Ja projektu atlasē punktu skaits izrādīsies vienāds, priekšrocības publiskā finansējuma saņemšanai būs atbalsta pretendents, kurš pārskata periodā būs veicis lielākas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (darba devēja maksājums) uz vienu strādājošo.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc minētajiem MK noteikumiem un to projektiem

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Iepirkuma procedūra

Jau šā gada „Lauku Lapā” Nr. 36 tika rakstīts par to, ka no 2008. gada 8. februāra iepirkuma procedūru pasūtītāja finansētajiem projektiem nosaka jauni MK noteikumi Nr. 65 „Noteikumi par iepirkuma procedūru pasūtītāja finansētajiem projektiem”. Martā Lauku atbalsta dienests vēl nebija izstrādājis metodiskos norādījumus šiem jaunajiem iepirkuma procedūras noteikumiem. No 11. aprīļa LAD mājaslapā ir pieejami metodiskie norādījumi par jaunajiem iepirkuma procedūras nosacījumiem.

✓Atgādinājums

Pēc jaunajiem nosacījumiem iepirkuma procedūra ir jāveic lauku uzņēmējam, kurš vēlas saņemt līdzekļus no valsts subsīdijām, pašvaldību budžeta finansējuma un ES fondiem (kas netiek piešķirts kā kompensācija) un piesakās šiem atbalsta maksājumiem. Iepirkuma procedūra ir jāveic, ja investīciju pasākumos:

- preču vai pakalpojumu iepirkumam paredzamā līgumcena ir Ls 50 000 vai lielāka (bez PVN);
- būvdarbu iepirkumam paredzamā līgumcena ir Ls 120 000 vai lielāka (bez PVN).

Šajos gadījumos atbilstoši MK noteikumiem Nr. 65 jāpieņem līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, kad uzaicinājums jānosūta Iepirkuma uzraudzības birojam (IUB) publicēšanai tā mājaslapā. Pie tam Lauku atbalsta dienestā jaunu pamatlīdzekļu (tehnikas un aprīkojuma) iepirkuma gadījumā ir jāiesniedz divi derīgi piedāvājumi.

✓Ko iesaka darīt tiem, kuriem iepirkuma procedūra atbilstoši MK noteikumiem nav jāveic?

Gadījumos, ja

- piegāžu vai pakalpojumu paredzamā līgumcena ir robežās no Ls 5000 līdz Ls 49 999,99 (bez PVN);
- būvdarbu paredzamā līgumcena ir robežās no Ls 5000 līdz Ls 119 999,99 (bez PVN),

Lauku atbalsta dienests tomēr iesaka atbalsta pretendentiem piemērot līguma slēgšanas tiesību procedūru un izsludināt iepirkumu caur IUB (atbilstoši MK noteikumiem Nr. 65).

Tomēr gadījumos, kad atbalsta pretendents nebūs veicis iepirkuma procedūru caur IUB, viņam būs jāsniedz skaidrojums brīvā formā, kurā norādīts, kādā veidā atbilstošajai iegādei ir noteikta zemākā cena, un skaidrojumam jāpievieno informācija par aptaujātajiem uzņēmumiem, reklāmas bukleti ar cenām vai cita informācija, kas apliecina noteiktās cenas objektivitāti un atbilstību tirgus situācijai. Atbalsta pretendents jāuzņemas atbildība par dažādu piegādātāju piedāvājumu salīdzinājumu un izdevīgākā piedāvājuma izvēli.

Tomēr par vienkāršāk pierādāmu piedāvājumu izvēli atbilstoši visiem nosacījumiem LAD uzskatīs iepirkuma procedūras veikšanu caur IUB, tāpēc lauku saimniekiem būtu ieteicams veikt šo procedūru, lai pēc tam nebūtu jāsniedz daudz citi dokumenti, kas apliecinātu atbilstību.

✓Kādi dokumenti būs jāiesniedz LAD iepirkuma procedūras gadījumā?

- Iepirkuma priekšmeta tehniskā specifikācija;
- IUB mājaslapā publicētā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu izdrukā;
- IUB mājaslapā internetā publicētā paziņojuma par grozījumiem iepirkuma procedūru dokumentos izdrukā, ja tāda ir;
- Uzaicinājuma un tehniskās specifikācijas prasībām atbilstoši piedāvājumi;
- IUB mājaslapā publicētā paziņojuma par lēmuma pieņemšanu izdrukā;
- Vērtēšanas ziņojums;
- Finansējuma saņēmēja apliecinājums par to, ka netika izskatīti tādu piegādātāju piedāvājumi, kas ir savstarpēji saistītas personas.

☞ Informācija un iesniedzamo dokumentu paraugi ir atrodamā LAD mājaslapā sadaļā *ES atbasts* – pie katra pasākuma nosacījumiem atsevišķi atvēlēta arī sadaļa iepirkuma procedūras nosacījumu skaidrojumiem. Svarīgi sekot līdzi izmaiņām un jaunumiem, jo nosacījumi var arī mainīties.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc MK noteikumiem Nr. 65 un LAD informācijas

ATBALSTS ZIVSAIMNIECĪBAI

Pasākumi no Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam

Kā jau tika rakstīts „Lauku Lapā” Nr. 36, tad atbalstu no Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) varēs saņemt arī Latvijā. Atbalsta piešķiršanas kārtību zivsaimniecības attīstībai atklātu konkursu veidā noteiks MK noteikumi Nr. 298 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā lauku un zivsaimniecības attīstībai”, kas stājas spēkā ar 2008. gada 1. maiju.

✓Kāda būs projektu pieņemšanas kārtība?

Līdzīgi kā tas bija pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”, arī zivsaimniecības attīstībai projektu iesniegumus pieņems kārtās – katras kārtas datumu LAD izsludinās laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” mēnesi pirms projekta iesniegumu pieņemšanas datuma; pieņemšana ilgs vienu mēnesi (tas nozīmē, ka laiks projektu sagatavošanai un iesniegšanai būs divi mēneši). Katrai kārtai tiks iedalīta noteikta pieejama sabiedriskā finansējuma summa.

Investīcijas akvakultūras uzņēmumos

Pasākuma „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos” ietvaros atbalsta piešķiršanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr. 240 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos””, kas stājas spēkā 2008. gada 9. aprīlī.

Šī pasākuma mērķis ir modernizēt akvakultūras uzņēmumus un uzlabot to darbību, attīstīt tradicionālās akvakultūras metodes, attīstīt jaunu un īpaši pieprasītu ūdensdzīvnieku sugu audzēšanu, kā arī īstenot tādas akvakultūras metodes, kas būtiski samazina negatīvu ietekmi uz vidi.

Lai būtu skaidrāk izprotami noteikumos minētie nosacījumi, svarīgi zināt šādu terminu skaidrojumus:

- *akvakultūra* – ūdensdzīvnieku audzēšana, izmantojot tehnoloģijas, kas palielina attiecīgo ūdensdzīvnieku ražošanas apjomus, pārsniedzot vides dabiskās iespējas. Ūdensdzīvnieki paliek fiziskās vai juridiskās personas īpašumā visu audzēšanas laiku līdz pat to ieguvei (ieskaitot ūdensdzīvnieku ieguves laiku);
- *jaunas akvakultūras dzīvnieku sugas* – akvakultūras dzīvnieku sugas, kuras nav iekļautas Latvijā audzējamo akvakultūras dzīvnieku sugu sarakstā (MK noteikumu 1. pielikums).

✓Kādas aktivitātes tiks atbalstītas?

Pasākuma ietvaros tiks atbalstītas šādas aktivitātes:

- investīcijas akvakultūras ražošanas būvju jaunbūvē un esošo būvju rekonstrukcijā (ieskaitot nepieciešamo būvmateriālu iegādi);
- investīcijas jaunu ražošanas iekārtu, tehnikas un aprīkojuma iegādei un uzstādīšanai;

- tādu iekārtu iegāde un uzstādīšana, kas aizsargā akvakultūras dzīvniekus pret plēsīgajiem savvaļas dzīvniekiem;
- investīcijas sīkajiem (mikro) un mazajiem uzņēmumiem pamatlīdzekļos mazumtirdzniecības veikšanai, ja mazumtirdzniecība ir uzņēmējdarbības sastāvdaļa un tā notiek akvakultūras audzētavas teritorijā.

✓Kas varēs saņemt atbalstu?

Atbalstu varēs saņemt

- akvakultūras uzņēmums, kas reģistrēts Pārtikas un veterinārajā dienestā (PVD);
- esošs komersants, zemnieku vai zvejnieku saimniecība, ja tiek veidots jauns akvakultūras uzņēmums;
- jaundibināts komersants, kurš veido jaunu akvakultūras uzņēmumu un kuram pirmais pārskata vai taksācijas gads vēl nav noslēdzies.

✓Kur varēs īstenot projektus?

Šī pasākuma projektus varēs īstenot visā Latvijas teritorijā.

✓Cik liels būs pieejamais finansējums?

Programmēšanas periodā līdz 2013. gadam vienam atbalsta pretendētājam attiecināmo izmaksu summa pasākuma ietvaros nevar pārsniegt vienu miljonu latu.

Ja atbalsta pretendents ir

- esošs komersants, zemnieku vai zvejnieku saimniecība, ja tiek veidots jauns akvakultūras uzņēmums – attiecināmo izmaksu summa pasākuma ietvaros nevar pārsniegt Ls 200 000;
- jaundibināts komersants, kurš veido jaunu akvakultūras uzņēmumu un kuram pirmais pārskata vai taksācijas gads vēl nav noslēdzies – attiecināmo izmaksu summa pasākuma ietvaros nevar pārsniegt Ls 70 000.

Jāņem vērā, ka šie atbalsta pretendenti minēto uzņēmumu vai komersantu statusā projektu var īstenot tikai vienu reizi. Pēc tam tie var pieteikties kā akvakultūras uzņēmums, kas reģistrēts PVD, un turpināt modernizēt ražošanu.

✓Kāda būs atbalsta intensitāte?

Publiskā atbalsta intensitāti nosaka, ņemot vērā uzņēmuma lielumu un veicamās aktivitātes:

- sīkajiem (mikro), mazajiem un vidējiem uzņēmumiem – 60% apmērā no attiecināmajām izmaksām;
- pārējiem uzņēmumiem – 30% apmērā no attiecināmajām izmaksām.

Sīkajiem (mikro), mazajiem un vidējiem uzņēmumiem:

- * zemes darbiem dīķu izveidošanai vai esošo dīķu paplašināšanai – 30% apmērā;
- * akvakultūras uzņēmumiem, kuri reģistrēti PVD, zemes darbiem esošo dīķu rekonstrukcijai, nepaplašinot esošo dīķu platību, – 60% apmērā;

- * iegādājoties traktortehniku un specializēto transportu dzīvu zivju pārvadāšanai, – 40% apmērā.

☞ Atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kuros strādā vairāk nekā 750 darbinieku un neto apgrozījums pārsniedz Ls 140 560 800.

☑Kādi atbilstības nosacījumi būs jāievēro projekta iesniedzējam?

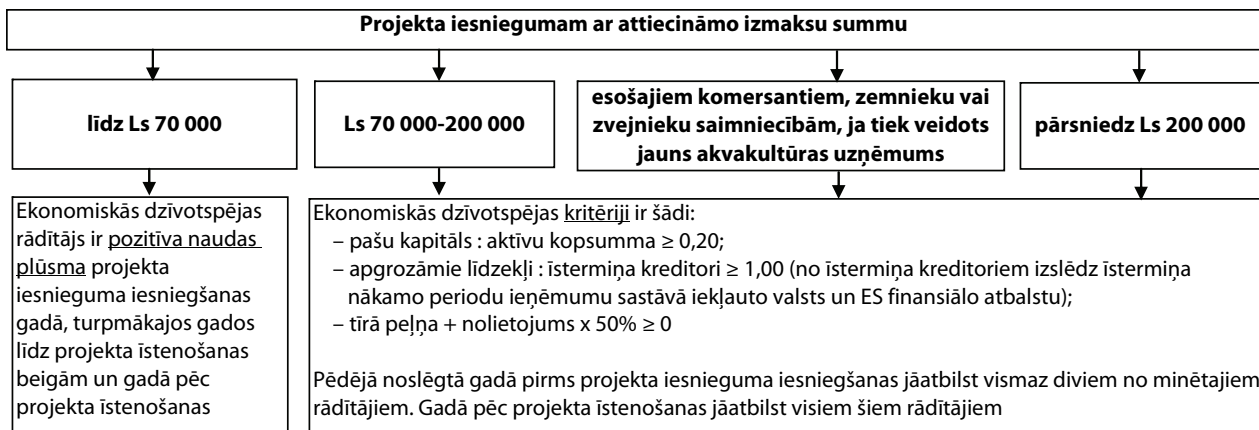
Atbalsta pretendents ir jāatbilst šādiem atbilstības nosacījumiem:

- īstenojot projektu, sasniedz pasākuma mērķi;
- neaizvieto esošos pamatlīdzekļus (skaidrojums raksta beigās);

- vismaz 5 gadus pēc pēdējā maksājuma saņemšanas uzņemas saistības veikt komercdarbību akvakultūras nozarē, ražojot un realizējot akvakultūras produkciju;
- projekta iesniegumā apliecina ekonomisko dzīvotspēju.

☑Kādi būs ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji?

Ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji ir atkarīgi no iesniedzamā projekta iesnieguma attiecināmo izmaksu summas.

Esošajiem komersantiem, zemnieku vai zvejnieku saimniecībām, ja tiek veidots jauns akvakultūras uzņēmums, jāņem vērā, ka šajos projektu iesniegumos neatkarīgi no attiecināmo izmaksu summas atbilstība ekonomiskās dzīvotspējas rādītājiem ir jāpierāda ar minētajiem trīs kritērijiem.

☑Kas ietilps attiecināmajās izmaksās?

Attiecināmajās izmaksās ietilps

- jaunas būvniecības un rekonstrukcijas izmaksas, pamatojoties uz līgumiem ar trešajām personām, kas atbildīgas par darbu veikšanu, bet nepārsniedzot noteiktās maksimālās izmaksas (tabula):

Nr. p.k.	Ēku tipi	Mērvienība	Jaunbūve	Rekonstrukcija	Vienkāršotā rekonstrukcija
1.	Ražošanas būve	Ls/m ^{2*}	400	355	215
2.	Atvērīnātava	Ls/m ^{2*}	350	270	165
3.	Noliktava	Ls/m ³	45	31	25
4.	Žogs	Ls/m	15	-	-
5.	Zemes darbi dīķu un tiem piegulošās infrastruktūras izveidošanai (rakšana un zemes līdzināšana)	Ls/m ³	1,5	1,5	-

* Lati par 1m² kopējās būves grīdas platības
Izmaksas dotas bez PVN

- jauni būvniecības materiāli saskaņā ar tehnisko projektu;
- tehnoloģisko iekārtu un aprīkojuma iegāde un uzstādīšana atbilstoši projekta mērķim, tajā skaitā datortehnika;
- specializēto datorprogrammatūru iegāde ražošanas procesa vadības un kontroles nodrošināšanai;
- zivju vai zivju barības uzglabāšanas kameru jaunbūve un iegāde, aukstuma iekārtu, agregātu, ledus izgatavošanas iekārtu un aprīkojuma iegāde un uzstādīšana;
- laboratorijas un kvalitātes kontroles iekārtu un aprīkojuma iegāde un uzstādīšana;
- ar zivju barotavu aprīkotu peldlīdzekļu un airu laivu iegāde atbilstoši projekta mērķim;

- ūdens recirkulācijas sistēmas iekārtu un aprīkojuma iegāde un uzstādīšana;
- ūdens padeves un tā līmeņa regulācijas iekārtu uzstādīšana un rekonstrukcija;
- savvaļas dzīvnieku atbaidīšanas iekārtu un aprīkojuma iegāde un uzstādīšana;
- tehnikas iegāde, kas nepieciešama koku un krūmu izžāgēšanai un mēdrū izplaušanai putnu ligzdošanas un savvaļas dzīvnieku uzturēšanās vietās, atbilstoši projekta mērķim;
- traktortehnika akvakultūras uzņēmuma darbības nodrošināšanai;
- specializēta transporta iegāde dzīvo zivju pārvadāšanai;

- iekārtu iegāde uzņēmumā izaudzētās akvakultūras produkcijas mazumtirdzniecībai audzētavas teritorijā (šis nosacījums neattiecas, ja atbalsta pretendents ir esošs komersants, zemnieku vai zvejnieku saimniecība, kas veido jaunu akvakultūras uzņēmumu, kā arī jaundibināts komersants);
- vienreizēji izdevumi, kas saistīti ar iegādājamās tehnikas un iekārtu uzstādīšanu (piemēram, pievienošana elektropadevei, kanalizācijas, ūdensapgādes un ventilācijas sistēmām), lai nodrošinātu to darbību, un ar šo darbu veikšanu saistīto materiālu iegāde;
- vispārējas izmaksas (tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, patentu un licenču saņemšanas izmaksas), bet, ja tiek audzētas jaunas sugas, – arī tirgus pētījuma veikšanas izmaksas, kas tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu un nepārsniedz 8 % no projekta attiecināmo izmaksu kopsummas.

Maksimālo attiecināmo izmaksu publiskā finansējuma aprēķinā iekļauj visas ar objekta būvniecību saistītās izmaksas, tai skaitā:

- iekšējo un ārējo ūdensvadu;
- iekšējās un ārējās kanalizācijas;
- iekšējās un ārējās elektroapgādes un ventilācijas un apkures sistēmas izmaksas, bet neiekļauj iekārtu izmaksas.

Attiecināmas ir tikai tās būvprojekta tāmes pozīcijas un būvmateriāli, kas tiešā veidā saistīti ar attiecīgā pasākuma mērķa sasniegšanu, tomēr par attiecināmajām izmaksām uzskata arī šādas tieši ar ražošanu nesaistītas izmaksas, ja to summa nepārsniedz 30 % no būvniecības attiecināmo izmaksu kopsummas:

- administratīvo telpu jauna būvniecība, rekonstrukcija;
- apsardzes un caurlaides telpu ierīkošana;
- apsardzes signalizācijas ierīkošana, ieskaitot videonovērošanas sistēmas;
- palīgtelpu ierīkošana (ja ir izskaidrota to funkcionālā izmantošana);
- personāla atpūtas telpu un citu telpu ierīkošana;
- teritorijas labiekārtošana (teritorijas asfaltēšana vai cita seguma ieklāšana, zāliena ierīkošana, ārējā apgaismojuma un žoga izbūve).

Publisko finansējumu maksā tikai par iegādātajām precēm, kas ir atbalsta pretendenta īpašumā. Ja preces pērk uz nomaksu, par tām publisko finansējumu izmaksā tikai tad, kad tās ir kļuvušas par atbalsta pretendenta īpašumu.

👉 Pēc projekta īstenošanas atbalsta pretendents ir jāiesniedz Lauku atbalsta dienestā PVD izziņa par projekta atbilstību minimālajām higiēnas prasībām.

Atbalsta pretendenti, kuri veido jaunu akvakultūras uzņēmumu (gan esošie komersanti, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, gan jaundibināts komersants, kuram pirmais pārskata gads vēl nav noslēdzies) atbalsta maksājumu saņem pēc pilnīgas projekta īstenošanas. Pirms minētā atbalsta saņemšanas atbalsta pretendents uzrāda PVD izsniegtu reģistrācijas apliecību, kas apliecina akvakultūras uzņēmuma reģistrēšanu un atbilstību higiēnas prasībām.

Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde

Pasākuma „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde” ietvaros atbalsta piešķiršanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr. 241 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde”, kas stājas spēkā 2008. gada 10. aprīlī.

Šī pasākuma mērķis ir palielināt zvejas un akvakultūras produktu pievienoto vērtību, paaugstināt darba drošību un darba ražīgumu, samazināt negatīvu ietekmi uz vidi, nodrošināt produktu kvalitāti, tai skaitā samazināt kaitīgas vielas zivju produktos, kā arī ražot jaunus produktus un izmantot zivju apstrādes blakusproduktus un atkritumus.

Lai būtu skaidrāk izprotami noteikumos minētie nosacījumi, svarīgi zināt šādu terminu skaidrojumus:

- *zvejas un akvakultūras produktu apstrāde* – visi apstrādes posmi, sākot no izkraušanas līdz gala produkta stadijai (piemēram, pirmapstrāde, atvēršana, saldēšana, konservēšana, kūpināšana, vītināšana, termiskā apstrāde, marinēšana un sāļošana);
- *zvejas un akvakultūras produktu atkritumi* – zvejas un akvakultūras produktu iekšējie orgāni, galvas, spuras, asinis, āda, zvīņas, asakas, pārtikā neizmantojamie zvejas un akvakultūras produkti, kā arī citi zvejas un akvakultūras produktu ražošanas pārpalikumi un atliekas.

☑Kādas aktivitātes tiks atbalstītas?

Pasākuma ietvaros atbalstīs šādas aktivitātes:

- investīcijas apstrādes uzņēmumu ražošanas būvju jaunbūvē un esošo būvju rekonstrukcijā (ieskaitot nepieciešamo būvmateriālu iegādi);
- jaunu iekārtu, tehnikas un aprīkojuma iegādi un uzstādīšanu, kas nodrošina ražošanas procesus vai ražošanas blakusproduktu un atliekvielu izmantošanu.

☑Kas varēs saņemt atbalstu?

Atbalstu varēs saņemt

- PVD atzīts zivju apstrādes uzņēmums;
- PVD atzīts dzīvnieku izcelsmes pārtikā neizmantojamo blakusproduktu aprites uzņēmums, kas nodarbojas ar zivju blakusproduktu vai atkritumu pārstrādi;
- PVD reģistrēta fiziska vai juridiska persona, kas mājas apstākļos ražo zvejas produktus;
- esošs komersants, kurš veido jaunu zivju apstrādes uzņēmumu vai zvejas un akvakultūras produktu pārtikā neizmantojamo blakusproduktu aprites uzņēmumu;
- jaundibināts komersants, kurš veido jaunu zivju apstrādes uzņēmumu vai zvejas un akvakultūras produktu pārtikā neizmantojamo blakusproduktu aprites uzņēmumu, kuram pirmais pārskata vai taksācijas gads vēl nav noslēdzies.

☑Kur varēs īstenot projektus?

Šī pasākuma projektus varēs īstenot visā Latvijas teritorijā.

✓Cik liels būs pieejamais finansējums?

Programmēšanas periodā līdz 2013. gadam vienam atbalsta pretendenta attiecināmo izmaksu summa pasākuma ietvaros nevar pārsniegt 3 miljonus latu. Ja atbalsta pretendents ir

- esošs komersants, kurš veido jaunu zivju apstrādes uzņēmumu vai zvejas un akvakultūras produktu pārtikā neizmantojamo blakusproduktu aprites uzņēmumu – attiecināmo izmaksu summa pasākuma ietvaros nevar pārsniegt Ls 200 000;
- jaundibināts komersants, kurš veido jaunu zivju apstrādes uzņēmumu vai zvejas un akvakultūras produktu pārtikā neizmantojamo blakusproduktu aprites uzņēmumu, kuram pirmais pārskata vai taksācijas gads vēl nav noslēdzies – attiecināmo izmaksu summa pasākuma ietvaros nevar pārsniegt Ls 70 000.

Jāņem vērā, ka šie atbalsta pretendenti, minēto uzņēmumu vai komersantu statusā projektu var īstenot tikai vienu reizi.

✓Kāda būs atbalsta intensitāte?

Publiskā finansējuma apjomu nosaka, ņemot vērā uzņēmuma lielumu:

- sīkajiem (mikro), mazajiem un vidējiem uzņēmumiem – 60% apmērā no projekta attiecināmajām izmaksām;
- pārējiem uzņēmumiem – 30% apmērā no projekta attiecināmajām izmaksām.

☞ Atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kuros strādā vairāk nekā 750 darbinieku un kuru neto apgrozījums pārsniedz Ls 140 560 800.

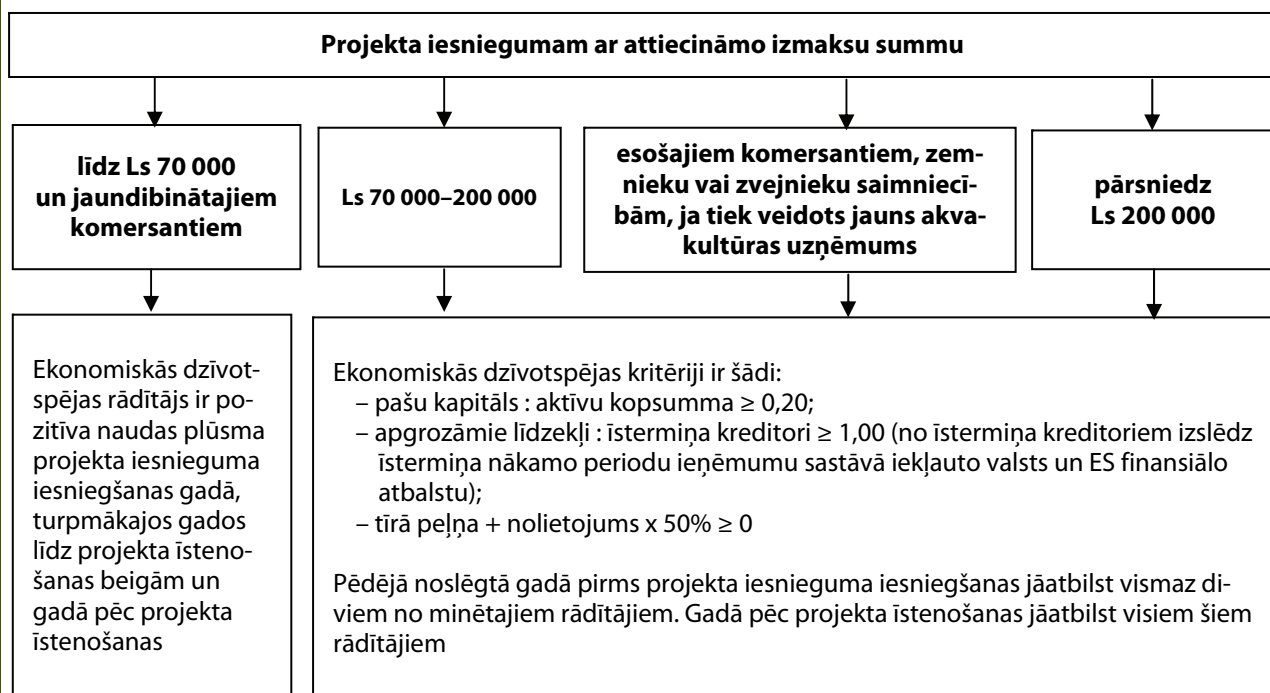
✓Kādi atbilstības nosacījumi būs jāievēro projekta iesniedzējam?

Atbalsta pretendenta būs jāatbilst šādiem publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem:

- īstenojot projektu, sasniedz pasākuma mērķi;
- neaizvieto esošos pamatlīdzekļus (skaidrojums raksta beigās);
- projekta iesniegumā apliecina ekonomisko dzīvotspēju.

✓Kādi būs ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji?

Ekonomiskās dzīvotspējas kritēriji ir atkarīgi no iesniedzamā projekta iesnieguma attiecināmo izmaksu summas (shēma).

Esošajiem komersantiem, ja tiek veidots jauns uzņēmums, jāņem vērā, ka šajos projektu iesniegumos neatkarīgi no attiecināmo izmaksu summas atbilstība ekonomiskās dzīvotspējas rādītājiem ir jāpierāda ar minētajiem trīs kritērijiem.

☑ Kas ietilps attiecināmajās izmaksās?

Pasākuma ietvaros ir noteiktas šādas attiecināmās izmaksas:

- jaunu ražošanas pamatlīdzekļu (tehnikas, iekārtu un aprīkojuma, tai skaitā datoru programmatūru) iegāde – detalizēts pamatlīdzekļu uzskaitījums dots MK noteikumu Nr. 241 18. punktā;

Nr. p.k.	Būvju tipi	Jaunbūve	Rekonstrukcija	Vienkāršotā rekonstrukcija
1.	Ražošanas ēka (Ls/m ²)*	400	360	220
2.	Saldētava (Ls/m ²)*	350	270	165
3.	Noliktava (Ls/m ³)	45	31	25

* Lati par 1m² kopējās būves grīdas platības.

Izmaksas dotas bez PVN

- būvmateriālu iegāde, pamatojoties uz akceptētu tehnisko būvprojektu, kas iesniegts kopā ar projekta iesniegumu, vai vienkāršotas rekonstrukcijas gadījumā, – pamatojoties uz atbalsta pretendenta sastādītu tāmi, bet nepārsniedzot noteiktās minimālās izmaksas, kas dotas iepriekšējā tabulā;
- vispārējās izmaksas (tai skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu pakalpojumi, juridiskie pakalpojumi, tehniski ekonomiskie pamatojumi, patentu un licenču saņemšanas izmaksas), kas tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu un nepārsniedz 8% no projekta attiecināmo izmaksu kopsummas.

Maksimālo attiecināmo izmaksu publiskā finansējuma aprēķinā iekļauj visas ar objekta būvniecību saistītās izmaksas, tai skaitā:

- iekšējo un ārējo ūdensvadu;
- iekšējās un ārējās kanalizācijas;
- iekšējās un ārējās elektroapgādes un ventilācijas un apkures sistēmas izmaksas, bet neiekļauj iekārtu izmaksas.

Attiecināmas ir tikai tās būvprojekta tāmes pozīcijas un būvmateriāli, kas tieši veidā saistīti ar attiecīgā pasākuma mērķa sasniegšanu, tomēr par attiecināmajām izmaksām uzskata arī šādas tieši ar ražošanu nesaistītas izmaksas, ja to summa nepārsniedz 30% no būvniecības attiecināmo izmaksu kopsummas:

- administratīvo telpu jauna būvniecība un rekonstrukcija;
- apsardzes un caurlaides telpu ierīkošana;
- apsardzes signalizācijas ierīkošana, ieskaitot videonovērošanas sistēmas;
- palīgtelpu ierīkošana (ja ir izskaidrota to funkcionālā izmantošana);
- personāla atpūtas telpu un citu telpu ierīkošana;
- teritorijas labiekārtošana (teritorijas asfaltēšana vai cita seguma ieklāšana, zāliena ierīkošana, ārējā apgaismojuma un žoga izbūve).

Publisko finansējumu maksā tikai par iegādātajām precēm, kas ir atbalsta pretendenta īpašumā. Ja preces pērķ uz nomaksu, par tām publisko finansējumu izmaksā tikai tad, kad tās ir kļuvušas par atbalsta pretendenta īpašumu.

- jaunas būvniecības, rekonstrukcijas izmaksas, pamatojoties uz līgumiem ar trešajām personām, kas atbildīgas par darbu veikšanu, bet nepārsniedzot noteiktās maksimālās izmaksas (tabula):

☞ Pēc projekta īstenošanas atbalsta pretendents iesniedz Lauku atbalsta dienestā PVD izziņu par projekta atbilstību minimālajām higiēnas prasībām. Atbalsta pretendenti, kuri veido jaunu akvakultūras uzņēmumu (gan esošie komersanti, gan jaundibināts komersants, kuram pirmais pārskata gads vēl nav noslēdzies), atbalsta maksājumu saņem pēc pilnīgas projekta īstenošanas. Pirms minētā atbalsta saņemšanas atbalsta pretendents ir jāuzrāda PVD izsniegta apliecinājuma, kas apliecina zivju apstrādes vai zivju atkritumu pārstrādes uzņēmuma atzīšanu un atbilstību higiēnas prasībām.

Nosacījumi, kas attiecas uz abiem minētajiem pasākumiem

☑ Ko neuzskatīs par pamatlīdzekļu aizvietošanu?

Viens no būtiskiem nosacījumiem, lai projekts minētajos pasākumos tiktu apstiprināts, ir ievērot to, ka projekta ietvaros nevar aizvietot esošos pamatlīdzekļus (piemēram, nopirkt tādu pašu tehnikas vienību, kāda uzņēmumā jau ir, bet veco pārdot). Jāievēro, ka par pamatlīdzekļu aizvietošanu neuzskata:

- jaunbūvi un rekonstrukciju;
- gadījumus, kad iegādātās iekārtas vai tehnikas ražošanas jauda ir vismaz par 25 % lielāka par tās iekārtas ražošanas jaudu, kura atrodas uzņēmumā un kuru paredzēts aizstāt (šajā gadījumā veco tehnikas vienību var pārdot);
- gadījumus, kad projektā iegādātā iekārta vai tehnika tiek iegādāta papildus esošām iekārtām (esošā netiek pārdota);
- gadījumus, kad projektā iegādātā iekārta vai tehnika būtiski maina ražošanas vai tehnoloģiju raksturu.

☑ Kāda būs projektu vērtēšana un atlase minētajos pasākumos?

Saņemtos projektu iesniegumus Lauku atbalsta dienests izvērtē šādā secībā:

- atbilstība administratīvajiem vērtēšanas kritērijiem;
- sarindošana atbilstoši punktu skaitam saskaņā ar projektu atlases kritērijiem (sk. tabulu);
- atbilstība publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai.

Nosacījumi	Investīcijas akvakultūras uzņēmumos		Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde	
Atbilstība administratīvajiem vērtēšanas kritērijiem	Projektu iesniegumiem ir jāatbilst 14 nosacījumiem, kas noteikti MK noteikumos „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku un zivsaimniecības attīstībai atklātu projekta iesniegumu konkursu veidā”. Tie saistīti ar projekta iesniegšanas termiņu izpildi, iesnieguma aizpildīšanas precizitāti un nepieciešamo dokumentu iesniegšanu, kā arī citiem nosacījumiem, kas attiecas uz pasākumiem noteiktajām prasībām			
Sarindošana atbilstoši punktu skaitam saskaņā ar projektu atlases kritērijiem	Ņemot vērā konkrētus nosacījumus katrā pasākumā, katram iesniegtajam projektam tiks aprēķināts punktu skaits. Priekšroku publiskā finansējuma saņemšanai dod projekta iesniegumiem ar lielāku piešķirto punktu skaitu			
	Projektu atlases kritēriji		Projektu atlases kritēriji	
	1. Uzņēmuma lielums	Maksimālo punktu skaitu saņems sīkie (mikro) uzņēmumi, punktus saņems arī mazie uzņēmumi, bet vidējie uzņēmumi punktus par šo kritēriju nesaņems	1. Uzņēmuma lielums	Punktus saņems uzņēmumi, kas atbildīs sīko (mikro) vai mazo uzņēmumu definīcijai. Vidējie uzņēmumi punktus par šo kritēriju nesaņems
	2. Attiecināmās izmaksas	Punktus saņems pretendenti, kuri iegādāsies ūdens mehāniskos filtrus, biofiltrus un to substrātus, sistēmas un iekārtas ūdens kvalitātes nepārtrauktai kontrolei un vadībai, sistēmas un iekārtas ūdens nodrošināšanai ar skābekli, augstspiediena iekārtas baseinu mazgāšanai un termodezinficēšanai vai recirkulācijas sistēmas	2. Attiecināmās izmaksas	Vairāk punktu saņems tie pretendenti, kuri plānos iegādāties iekārtas un tehniku notekūdeņu un dūmgāzu attīrīšanai, ūdens recirkulācijas nodrošināšanai, iekārtas kaitīgu vielu samazināšanai zivju produktos. Punktus saņems arī tie, kas iegādāsies iekārtas un tehnoloģijas blakusproduktu un atkritumu pārstrādei
	3. Projekta īstenošanas vieta	Maksimālo punktu skaitu saņems pretendenti, kuri projektus īsteno teritorijās ar 4. un 5. grupas attīstības indeksu; punktus saņems arī tie, kuri projektus īsteno teritorijā ar 3. grupas attīstības indeksu*		
	4. Projekta darbības virziens	Punktus saņems tie pretendenti, kuri pielieto audzēšanas tehnoloģiju, kas nav dišsaimniekošana	3. Akceptēts būvprojekts	Maksimālo punktu skaitu saņems atbalsta pretendents, kurš kopā ar projekta iesniegumu iesniegs arī akceptētu būvprojektu
	5. Akceptēts būvprojekts	Maksimālo punktu skaitu saņems atbalsta pretendents, kurš kopā ar projekta iesniegumu iesniegs arī akceptētu būvprojektu		
	Vienādu punktu skaita gadījumā priekšroka tiks dota atbalsta pretendenta, kuram ir mazāks koeficients – pasākuma ietvaros saņemtā un pieprasītā publiskā finansējuma attiecība pret maksimāli pieejamo publisko finansējumu, kas paredzēts vienam atbalsta pretendenta pasākumā visā programmēšanas periodā		Vienādu punktu skaita gadījumā priekšroka tiks dota atbalsta pretendenta, kurš pēdējā noslēgtā gadā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas veicis lielākas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par vienu strādājošo	

* Teritorijas attīstības indeksu (uz attiecīgās projekta iesniegumu pieņemšanas kārtas atvēršanas dienu) nosaka atbilstoši teritoriju sadalījumam reģionos saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kritērijiem valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģionu attīstības aģentūrām Eiropas Savienības struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai.

Projekta iesniegumus var iesniegt arī tie pretendenti, kuri kādam no projektu atlases kritērijiem neatbilst nemaz, bet tad ir jāņem vērā, ka punktu skaits var izrādīties nepietiekams un projektu var noraidīt tikai kārtai piešķirtā finansējuma trūkuma dēļ. Pēc projekta iesniegumu sarindošanas LAD turpina vērtēt projektu iesniegumus, kuru īstenošanai attiecīgās kārtas ietvaros publiskā finansējuma pietiek.

☑Kad tiks pieņemts lēmums?

Lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu vai noraidīšanu Lauku atbalsta dienests pieņem ne vēlāk kā 5 mēnešu laikā pēc tās kārtas noslēgšanas, kurā projekta iesniegumus iesniegts.

Pēc lēmuma pieņemšanas Lauku atbalsta dienests 10 darbdienu laikā par to rakstiski informēs atbalsta pre-

tendentu. Pēc Lauku atbalsta dienesta paziņojuma saņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu atbalsta pretendents slēdz līgumu ar LAD par publiskā finansējuma piešķiršanu projekta īstenošanai.

☝ Jāņem vērā, ka projekta īstenošanu varēs sākt tikai pēc līguma noslēgšanas ar LAD.

☑Kur meklēt informāciju?

Informācija par projektiem zivsaimniecības attīstībai atrodama LAD mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts/Ricības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai pasākumi Latvijā (2007.–2013. gads.)*, kā arī minētajos MK noteikumos.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc attiecīgajiem MK noteikumiem

LAUKU SAIMNIEKIEM AKTUĀLA LIKUMDOŠANA

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

„Lauku Lapā” Nr. 36 informējām par jauno Zemnieku un zvejnieku saimniecību likumu, kas stāsies spēkā no 2009. gada 1. janvāra un saskaņā ar kuru esošajām zemnieku saimniecībām būs jāizvēlas statuss, kādā turpmāk darboties.

Lai īpašniekam palīdzētu izvēlēties viņa saimniecībai piemērotāko variantu no Zemnieku un zvejnieku saimniecību likuma Pārejas noteikumos piedāvātajiem, šajā numurā iepazīstināsim ar prasībām, kādas normatīvajos aktos noteiktas sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (SIA).

SIA dibināšanu, darbību, reorganizāciju, likvidāciju un citus jautājumus reglamentē Komerclikums.

SIA ir juridiska persona, un tā ir uzskatāma par nodibinātu ar dienu, kad tā ir ierakstīta Komercreģistrā.

SIA īpašniekus Komerclikuma izpratnē sauc par dalībniekiem. SIA var būt viens vai vairāki dalībnieki. Dibināt SIA var gan juridiskas, gan fiziskas personas.

✓Kas jādara, lai nodibinātu SIA?

Dibinot sabiedrību, dibinātāji veic šādas darbības:

- izstrādā un paraksta sabiedrības dibināšanas dokumentus – dibināšanas līgumu un statūtus;
- izveido sabiedrības pārvaldes institūcijas – valdi (obligāti) un padomi (pēc izvēles);
- ja tas ir sabiedrībā paredzēts, ieceļ revidentu;
- apmaksā pamatkapitālu noteiktā apmērā, organizē dibinātāju naudas iemaksu noguldīšanu bankā un saņem izziņu par izdarīto ieguldījumu. SIA minimālais pamatkapitāla apmērs ir 2000 latu;
- organizē mantiskā ieguldījuma novērtēšanu (ja tiek izdarīts mantiskais ieguldījums);
- samaksā valsts nodevu par ierakstīšanu Komercreģistrā un maksu par reģistra ierakstu izsludināšanu;
- iesniedz Komercreģistra iestādei pieteikumu.

✓Kāda ir pamatkapitāla apmaksas kārtība?

Pamatkapitālu apmaksā ar naudu vai mantisku ieguldījumu. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību pamatkapitāls līdz reģistrācijas pieteikuma iesniegšanai parakstāms pilnā apmērā un apmaksājams vismaz 50% apmērā. Pārējā daļa apmaksājama viena gada laikā no dienas, kad sabiedrība ierakstīta Komercreģistrā.

Mantisko ieguldījumu novērtē un atzinumu par to sniedz eksperts, kurš iekļauts Komercreģistra iestādes apstiprinātajā sarakstā. Dalībnieki paši drīkst veikt mantiskā ieguldījuma novērtēšanu tikai gadījumā, ja, dibinot SIA, mantisko ieguldījumu kopējā vērtība nepārsniedz 4000 latu un mantiskie ieguldījumi kopā ir mazāk par pusi no SIA pamatkapitāla.

✓Kāda ir SIA īpašnieka mantiskā atbildība?

Saskaņā ar Komerclikuma 137. pantu dalībnieks neatbild par sabiedrības saistībām, savukārt sabiedrība par savām saistībām atbild ar visu savu mantu. Tā ir būtiskākā atšķirība no zemnieku saimniecības, kurā īpašnieks ar savu mantu atbild par saimniecības saistībām.

✓Vai SIA obligāti ir nepieciešams revidents?

Zvērināta revidenta nepieciešamību nosaka Gada pārskatu likums. Saskaņā ar šī likuma 62. pantu sabiedrībām, kuru rādītāji pārsniedz divus no Gada pārskatu likuma 54. panta otrajā daļā minētajiem kritērijiem, gada pārskats ir jāpārbauda zvērinātam revidentam. 54. panta otrās daļas kritēriji ir šādi:

- bilances kopsумma – 250 000 latu;
- neto apgrozījums – 500 000 latu;
- vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 25.

Ja sabiedrības rādītāji nepārsniedz Gada pārskatu likuma 54. panta otrās daļas kritērijus, tad revidents ir nepieciešams, ja tas ir noteikts sabiedrības statūtos vai arī dalībnieku sapulce ir pieņēmusi lēmumu par revidenta iecelšanu.

✓Kā SIA ir jāorganizē grāmatvedības uzskaitē?

Par grāmatvedības kārtošanu un dokumentu saglabāšanu ir atbildīgs vadītājs (valde).

Ja SIA ir viens īpašnieks, tad viņš grāmatvedību var kārtot pats. Grāmatvedības kārtošanai var izvēlēties algot grāmatvedi vai izmantot cita uzņēmuma sniegtos grāmatvedības pakalpojumus.

Grāmatvedība obligāti jārtojama divkārsā ieraksta sistēmā.

✓Kāds ienākuma nodoklis ir piemērojams SIA ienākumiem?

SIA ienākumiem tiek piemērots uzņēmumu ienākuma nodoklis. Uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ir 15%.

✓Kādi pārskati ir jāsagatavo un jāiesniedz, noslēdzot gadu?

Pārskata gada beigās ir jāsagatavo gada pārskats atbilstoši Gada pārskatu likumam. Vienlaikus ar gada pārskatu ir jāsagatavo un jāiesniedz arī uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija.

✓Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu piemērošana SIA valdes locekļiem

Atšķirībā no zemnieku saimniecībām, kurās īpašnieks ir pašnodarbinātā persona, SIA valdes locekļi ir darba ņēmēji un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veikšana un darba samaksas apmērs valdes locekļiem ir atkarīgs no tā, uz kāda līguma pamata valdes loceklis savus pienākumus veic.

✓Vai SIA īpašniekam ir iespējams izņemt no SIA līdzekļus personīgam patēriņam?

Šāda iespēja ir zemnieku saimniecībām, bet SIA tāda nav paredzēta. Ja ir nepieciešams, SIA īpašnieks var aizņemties naudu no SIA. Bez tam, pieņemot lēmumu par pārskata gada peļņas sadalīšanu, ir iespējams noteikt dividendes.

Informāciju sagatavoja
LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja
Linda Puriņa

AUGKOPĪBA

Šobrīd aktuālākie kaitēkļi

Lauku saimniecībās rapsis ieņem arvien stabilāku vietu starp citiem kultūraugiem. Rapša platībām strauji palielinoties, bieži vien vispirms nākas saskarties ar daudzām problēmām ražošanas tīrums, un tikai tad tām meklēt zinātnisko pamatojumu un risinājumu. Trūkst pētījumu par rapša slimību un kaitēkļu epidemioloģiju un postījumu, par efektīvākajām metodēm to ierobežošanā, lai nekaitētu apkārtējai videi un saudzētu augus. Viens no aktuālākajiem jautājumiem augkopībā ir kaitēkļu ierobežošana.

Stublāju smecernieks

Krustziežu stublāju smecernieks ziemas rapsim uzbrūk aprīlī, dējot olas stublājos, izšķīlušies kāpuri iegrauzas tajos un barojas līdz jūnija sākumam, tos izalojot. Spēcīgas invāzijas gadījumā augi var atstāt, bet smidzināšana ir lietderīga, ja invadēti 12 no 40 augiem. Lai atrastu šos kaitēkļus, parasti izliek dzeltenos ķeramtraukus. Šogad smecernieku ir tik daudz, ka tie uz rapša lapām ir ieraugāmi arī bez dzeltenā ķeramtrauka. Iestājoties siltākam laikam, stublāju smecernieki kļūst aktīvāki un sāk meklēt vietu, kur izdēt olas. Ja tas notiks **pirms apstrādes** ar insekticīdu, smecernieki praktiski vairs nebūs ierobežojami ne ar kādiem paņēmieniem. Tādēļ ieteicams jau laicīgi veikt apstrādi ar kādu no kontaktiedarbības vai kontakta un sistēmas iedarbības insekticīdiem.

Ziemas rapša sējumos Zemgalē un Kurzemē ļoti strauji aktivizējas rapša kaitēkļi. Iepriekšējo gadu pieredze rāda, ka tie var nodarīt ļoti lielu kaitējumu.

Krustziežu stublāju un pāksteņu smecernieks *Ceuthorrhynchus spp.*

Latvijā pēdējos gados novērota arvien lielāka krustziežu stublāju smecernieka *Ceuthorrhynchus quadridens* un krustziežu pāksteņu (sēklu) smecernieka *Ceuthorrhynchus assimilis* invāzija.

Pāksteņu smecernieks

Krustziežu pāksteņu smecernieks vairāk novērots ziemas rapsī, vasaras rapsī pagaidām nav konstatēts. Tas dēj olas uz pāksteņiem, kāpuri iegrauzas pāksteņos. Katrs kāpurs apēd 3–5 sēklas. Smidzināšana ziedēšanas sākumā jāveic tad, ja uz auga ir vairāk par 1–2 pāksteņu smecerniekiem. Pāksteņu smecernieka imago, pametot pāksteni, atstāj caurumu, kuru izmanto pangodiņš, lai iedētu olas. Ja iepriekšējos gados novērota smecernieku invāzija, apstrāde ar insekticīdu jāveic, ja ir viens smecernieks uz auga.

Krustziežu spīdulis *Meligethes aeneus* ir viens no postošākajiem un atpazīstamākajiem rapša kaitēkļiem, jo īpaši tas apdraud vasaras rapsi.

Krustziežu spīdulis

Lai nenokavētu krustziežu spīdula ierobežošanu, regulāras sējumu apskates jāveic, kad rapsim veidojas rozete. Siltos, sausos pavasaros šis kaitēklis var atrasties uz pumpuru aizmetņiem un, tos rūpīgi neapskatot, nebūs viegli saskatāms. Krustziežu spīdulis kļūst aktīvāks, kad gaisa

vidējā temperatūra ir virs 13–15 °C. Vaboles sagrauz neatvērušos pumpurus un ziedu daļas. Vispirms tās barojas uz ziemas rapša vai krustziežu nezālēm, tad pāriet uz vasaras rapsi. Gadā attīstās viena paaudze. Ziemā vabole. Spradži vislabprātāk ziemā grāvmalās,

krūmājos un līdzīgās vietās. Pavasarī, kad gaisa vidējā temperatūra sasniedz 9 °C, vaboles atstāj ziemošanas vietas un salasās uz ziedošajiem augiem, bet vēlāk tās pāriet uz savvaļas un kultivētajiem krustziežiem. Pēc kopulācijas, maijā vai jūnijā, mātītes ziedpumpuros iedēj pa vienai vai dažām oliņām, tās piestiprinot pie putekšņlapām. Viena mātīte izdēj 40–50 oliņas. Embrionālā attīstība ilgst 3–5 dienas, un izšķīlušies kāpuri pārtiek galvenokārt no ziedputekšņiem. Kāpuri attīstības laikā nomaina segaudus un pēc 20–30 dienām iekūpojas augsnes virskārtā. Kūniņas attīstība ilgst 10–12 dienas. Rudenī, parasti septembrī, vaboles uzmeklē ziemošanai piemērotas vietas.

Ķīmiskā ierobežošana jāveic ar pieskares un zarnu iedarbības insekticīdiem, kad uz viena kvadrātmetra atrasti 1–2 spīduļi. Vēlākās rapša attīstības stadijās šis kaitīguma sliekšnis ir augstāks – 3–4 kaitēkļi, bet sākoties rapša ziedēšanai – 5–6 kaitēkļi uz auga.

Vasaras rapsim kaitīguma kritiskais sliekšnis ir zemāks, jo ir mazāks ziedu skaits uz auga un zemāka kompensēšanās spēja. Anglijas pētnieki ir novērojuši, ka hibrīdi ir jutīgāki (vairāk apdraudēti) pret spīduļiem nekā līnijšķirnes. Spīduļu postījumu dēļ pumpuri neizplaukst, ziedi nobirst, tātad arī pāksteņi neveidojas. Ražas zudumi var būt no 50 līdz 80%.

Rapsi pret kaitēkļiem pašlaik diemžēl nav iespējams aizsargāt, izmantojot insekticīdus vairāk par 5–7 dienām. Dažreiz šis intervāls ir vēl īsāks, ja ir ļoti silts un saulains laiks un kaitēkļu savairošanos veicinoši apstākļi.

☞ Smidzinot insekticīdus, ieteicams lietot pietiekamu ūdens daudzumu – pašreizējā rapša attīstības stadijā (ziemas rapsim – ziedkopu veidošanās – ziedpumpuru izvirzīšanās stadija) 150–200 l ha⁻¹. Jāatceras, ka piretroīdu grupas insekticīdus (vairākums no kontakta iedarbības insekticīdiem) izsmidzinot virs +22 °C temperatūrā, tie strauji zaudē efektivitāti.

Kontakta un sistēmas iedarbības preparātus nedrīkst smidzināt ziedošos augos bišu lidošanas laikā. Ja nepieciešams smidzināt ziedošu rapsi vai citas kultūras, apstrādi drīkst veikt pēc bišu ikdienas lidojuma beigām (no plkst. 22:00 līdz 05:00). Šis piesardzības pasākums jāievēro arī tad, ja apstrādājamā platībā ir ziedošas nezāles.

Informāciju sagatavoja
LLKC Augkopības nodaļas vadītāja
Ingrīda Grantiņa

SIA LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS PIEDĀVĀ

Pieredzes apmaiņu braucienu lauku uzņēmumu vadītājiem, īpašniekiem un darbiniekiem

Maijs

16.–20. – Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (piedalās Vācijas firmas „Hermess” pārstāvji).

21.–26. – Bavārija, Nirnberga: „Sīklopu, putnu, u.c. netradicionālo dzīvnieku audzētāju tikšanās – izstāde” – varētu būt interesanta pieredzes apmaiņa dažādu sīkdzīvnieku audzētāju apvienību biedriem, jo šī izstāde ir atvērta tikai šo nozaru biedrību pārstāvjiem, ne katram interesentam no malas.

Jūnijs

Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (piedalās Vācijas firma „Hermess” pārstāvji).

26.06.–01.07. – Vācija, Bruke, Brandenburgas zeme starptautiskas aukstasiņu (smago, vilcēju) zirgu sacensības – zirgu parāde „Titānu treks”. Papildus šim pasākumam arī zirgaudzētavu, saimniecību apskate

Jūlijs

Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (piedalās Vācijas firmas „Hermess” pārstāvji).

21.–27. pieredzes apmaiņa Austrija, Šveice, Vācija: aitu un kazu audzētājiem un lauku tūrisma speciālistiem

Augusts

Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (piedalās Vācijas firmas „Hermess” pārstāvji).

4.–10. pieredzes apmaiņa Polija un Vācija: zivju un vēžu audzētājiem.

25.–31. pieredzes apmaiņa Vācija, Erfurte: dārzkopjiem, puķu, garšaugu audzētājiem.

Septembris

Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (piedalās Vācijas firma „Hermess” pārstāvji).

8.–16. Ziemeļitālija: pieredzes apmaiņa – gaļas un piena liellopu audzēšana.

22.–28. Vācija, Celle: pieredzes apmaiņa – sporta zirgu audzētājiem – ērzeļu parāde.

Oktobris

Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (Vācijas firma „Hermess” pārstāvji).

2.–7. – vīndari – pieredzes apmaiņa – Vācija.

Novembris

Latvija: pieredzes apmaiņa – konsultācijas fermu būvniecības un rekonstrukcijas jautājumos (Vācijas firma „Hermess” pārstāvji).

9.–16. Vācija, Hannovere: izstāde „Eiropas dzīvnieks” (Eurotier).

Decembris

1.–7. Vācija, Kolličas: lauksaimniecības skola – mācību kurss lopkopībā (liellopi, aitas, kazas, zivis) – grupā var uzņemt tikai 18 dalībniekus.

Atkarībā no reālām iespējām sagatavot vēl kādu pieredzes apmaiņas braucienu, šo sarakstu var papildināt ar jaunām ierosmēm un arī idejām par turpmāko

Visu papildus informāciju par katru no piedāvājumiem un pieteikšanos variet lūgt projektu vadītājam Aijai Žideņai, tālr. 26564167; 63050220.

Informāciju sagatavoja LLKC Projektu un attīstības daļas
projektu vadītāja
Aija Žideņa

